

Det må bli enklere å bidra

Forslag til utvidelse av skattefradragssystemet for gaver til frivillige organisasjoner

Frivillighet Norge
20.06.2012

FRIVILLIGHET NORGE

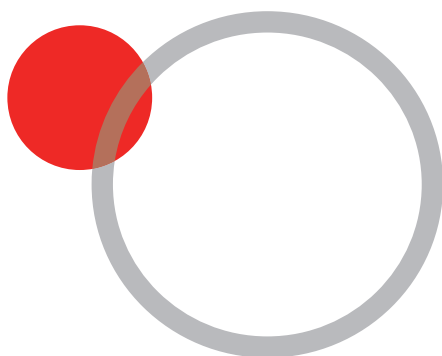
DET MÅ BLI ENKLERE Å BIDRA

Frivilligheten samler inn store beløp til samfunnsnyttige formål og gir enkeltmennesker gleden av å delta i meningsfylt arbeid. Vi vil at frivillig sektor skal vokse på egne premisser. Derfor vil Frivillighet Norge endre ”Skattefradragsordningen for gaver til frivillige organisasjoner. Ordningen er viktig for rekruttering av givere. Sammen med andre ordninger er den viktig for ressurstilgangen i en stor del av frivilligheten.

Vi vil at det skal bli enklere å delta i skattefradragsordningen for gaver, at frivillige organisasjoner skal få flere gaveinntekter og at ordningen bidrar til større mangfold og oppslutning blant givene, ved å

- å øke antallet organisasjoner som kvalifiserer til å motta skattefrie gaver, gjennom Frivillighetsregisteret
- å høyne det fradragsberettigede beløpet til 20.000 kroner for individuelle givere og til 100.000 kroner for bedrifter
- å forenkle systemet gjennom bedre prosedyrer og bruk av Altinn

Denne rapporten omhandler dagens skattefradragsordning og endringsforslaget, spørreundersøkelser blant givere og organisasjoner, og litt om hvilke ordninger det er i andre land. Rapporten publiseres også på www.frivillighetnorge.no.

INNHold

1. Sivilsamfunnet en hjørnestein.....	s 6
1.1 Flere bein å stå på.....	s 6
1.2 Bærekraftig vekst	s 7
2 Skattefradragordningen frem til i dag.....	s 8
2.1. Endringer i skattefradragordningen i 2011.....	s 9
2.2. Åpning for å utelukke organisasjoner fra ordningen.....	s 10
3. Medlemsundersøkelse 2011 om skattefradragordningen	s 10
3.1 Hvem deltar i skattefradragordningen for gaver?.....	s 11
3.1.1 Fordeling etter organisasjonskategorier	s 11
3.1.2 Fordeling etter inntekter	s 13
3.2 Skattefradragordningens betydning	s 14
3.2.1 Omfang på innrapporterte gaver	s 14
3.2.2 Fordeling på organisasjonskategorier.....	s 15
3.2.3 Gaver som inntektskilde	s 15
3.2.4 Gaver blir viktigere	s 17
3.3 Givere	s 18
3.4 Gaver fra bedrifter	s 20
3.5 Administrasjon av ordningen.....	s 21
3.6. Konklusjoner fra medlemsundersøkelsen.....	s 22
4. Spørreundersøkelse om kjennskap og holdninger til skattefradragordningen	s 23
4.1 Befolkningens kjennskap og holdninger	s 23
4.2 Bedriftenes kjennskap og holdninger	s 23
4.3 Konklusjoner fra spørreundersøkelsen	s 25
5. Slik gjør de det i andre land.....	s 26
5.1 New Zealand: Fra bra til best.....	s 26

5.2 Nederland: Solide rammebetingelser	s 27
5.3 Signaleffekt av skattefradragssystemer	s 27
6. Forslag til reformer i skattefradragssystemet	s 28
6.1 Slipp giverne løs: Skattefradrag for (nesten) alle	s 28
6.1.1 Tenke lokalt, handle lokalt.....	s 28
6.1.2 En realistisk utvidelse.....	s 29
6.1.3 Et første skritt.....	s 30
6.2 Så det monner: Økning av maksimalbeløpet	s 30
6.2.1 Nærmere om å øke beløpsgrensen til 20.000.....	s 30
6.2.2 Nærmere om å heve grensen for næringslivet	s 30
6.3 Enkelt og greit: Om forenkling av systemet.....	s 31
6.3.1 Administrativ forenkling - ALTINN.....	s 32
6.3.2 Administrativ forenkling - Frivillighetsregisteret	s 32
7. Konklusjon: Hvordan gjøre det enklere å bidra	s 34
7.1 En (nesten) gratis lunsj	s 34
7.2 En investering i framtiden	s 35

1 Sivilsamfunnet en hjørnestein

Et bærekraftig og uavhengig sivilsamfunn er en hjørnestein i samfunnet. Ikke bare utfører frivillig sektor viktige samfunnsoppgaver: Det er i sivilsamfunnet grunnlaget for et harmonisk samfunn legges. I det frivillige Norge lærer barn og voksne fra alle samfunnslag og i alle deler av landet hvordan man skal komme frem til felles beslutninger og hvordan man skal arbeide sammen for å nå felles mål. Gjennom frivillig virksomhet bygges demokratiforståelse, fellesskapsfølelse, og sosial identitet. Det er her vi lærer hvordan vi kan være med å forme samfunnet rundt oss i felleskap med andre.

Frivillig sektor er også samfunnsøkonomisk lønnsom. Frivilligheten samler inn store beløp til samfunnsnyttige formål og har vært en pioner i utviklingen av den norske velferdsstaten. Sektoren tilfører samfunnet store ressurser mens den gir de enkeltmenneskene som bidrar gleden av å delta i meningsfylt arbeid. I følge SSB var verdiskapningen i frivillig sektor 98 milliarder kr i 2009¹.

Frivilligheten og dugnadsånden står sterkt i Norge, og nordmenn har fortsatt verdensrekord i frivillig arbeid. 48% av befolkningen over 16 år deltar med frivillig innsats. Til sammen utfører de ca 115 000 frivillige årsverk².

Frivillighet Norge vil bevare og utvikle de lange tradisjonene for engasjement i frivillige organisasjoner, og ønsker en stabil vekst i frivillig sektor i årene som kommer. For at dette skal være mulig må man sikre stabile og etisk forsvarlige inntekter for alle deler av sektoren.

1.1 Flere bein å stå på

I forhold til de såkalte velferdspartnerskapslandene i kontinental-Europa har frivillig sektor i Norge – ofte omtalt som den ”tredje sektoren” mellom stat og marked – i stor grad vært uavhengig av det offentliges støtte. To tredjedeler av inntektene til denne sektoren består av egengenererte inntekter fra medlemskontingenter, gaver, innsamlinger, loppemarkedssalg, og liknende inntektskilder³. Dette er inntekter som organisasjonene og deres medlemmer kan bruke på egenprioriterte formål – på det de engasjerte selv mener er de viktigste oppgavene.

De frie inntektene er viktige fordi de er en viktig forutsetning for nytenkning og innovasjon i frivillig sektor. Tradisjonelt har sivilsamfunnet spilt en pionerrolle i utviklingen av tjenester vi i dag tar for gitt. Barnehager, krisetelefoner, arbeidet mot HIV og AIDS, og helsetilbud til papirløse er eksempler på saker som det frivillige Norge har vært pionerer innenfor. Dette arbeidet ville blitt nesten umulig å gjennomføre dersom organisasjonslivet ikke hadde hatt tilgang på frie inntekter.

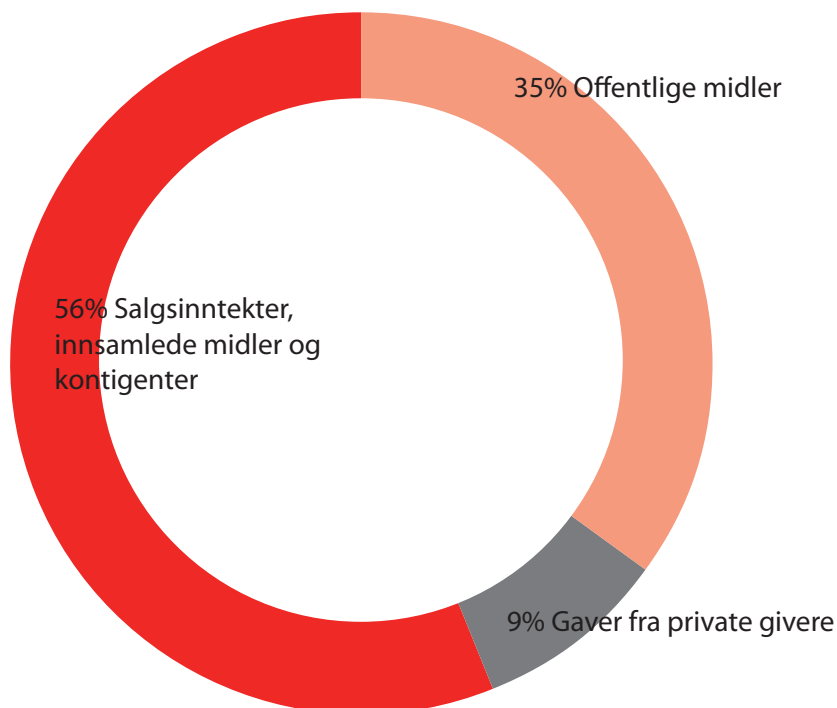
Vi ønsker vekst i frivillig sektor i årene fremover, men er opptatt av at denne veksten skjer på organisasjonslivets egne premisser. Frivillighet Norge har et mål om en vekst i frivilligheten som kommer nedefra og opp, med et rikt og variert organisasjonsliv som vokser frem fra grasrotnivå. Vi ønsker ikke vekst ovenfra og ned, med en utvikling der stadig mer profesjoniserte organisasjoner må løpe i flokk dit hvor det offentlige til enhver tid finner det for godt å bevilge penger.

1 SSBs Satellittregnskap for ideelle og frivillige organisasjoner ,2009 <http://www.ssb.no/orgsat/>

2 Dag Wollebæk og Karl Henrik Sivesind, Fra folkebevegelse til filantropi. Karl Henrik Sivesind, Frivillig sektor i Norge 1997-2004

3 Karl Henrik Sivesind, Frivillig sektor i Norge 1997 - 2004 (2007), s. 42.

Finansiering av frivillig sektor i Norge (tall fra 2004)

Den offentlige støtten er en viktig og nødvendig inntektskilde for mange deler av frivilligheten, og slik bør det fortsette å være. Samtidig er det viktig å opprettholde den tradisjonelle uavhengigheten til norsk organisasjonsliv for at frivillig sektor skal kunne beholde pionerrollen og sin uavhengige stilling. Her står man foran flere utfordringer. I flere år var inntekter fra spilleautomater en viktig kilde til frie midler for en del organisasjoner, men i 2007 overtok Norsk Tipping driften av og inntektene fra disse. Automatene bidro til en årlig, egengenerert inntekt på over to milliarder kroner til de organisasjonene som hadde automatinntekter⁴. Til tross for at det er gjort flere grep for å kompensere bortfallet av organisasjonenes automatinntekter er det et faktum at flere norske frivillige organisasjoner har måttet redusere aktivitetsnivå og driftsbudsjetter betydelig. Bortfallet av automatinntekter er langt fra å være fullt ut kompensert. Dette bidrar til å aktualisere behovet for en ny politikk for å sikre inntektsmuligheter til hele frivilligheten ytterligere.

1.2 Bærekraftig vekst

For at en bærekraftig og sunn vekst i frivillig sektor skal være mulig er det nødvendig å sikre organisasjonene **stabile, langsiktige, og etisk forsvarlige inntektskilder** utenom statsbudsjettet.

Ett av flere tiltak som må gjennomføres for å oppfylle dette målet er en utvidelse av ordningen med skattefradrag for gaver til frivillige organisasjoner. En slik utvidelse vil langt fra være noen universalløsning for finansieringen av frivillig sektor: Ikke alle deler av det mangfoldige og varierte organisasjonslivet vi har her i landet vil tjene like mye på en reform av denne typen, og noen organisasjoner vil uansett

⁴ Lotteri- og stiftelsestilsynet, Norske pengespel 2005 (2006), s. 28

falle helt utenfor ordningen. Men sammen med andre tiltak vil det være et sentralt virkemiddel for å opprettholde et vitalt, bærekraftig og uavhengig sivilsamfunn.

Denne rapporten vil gjennomgå hvordan skattefradragsordningen for gaver har fungert frem til i dag, og komme med noen forslag til hvordan ordningen kan justeres på en hensiktsmessig måte. Den baserer seg på tre tidligere rapporter som er utarbeidet for Frivillighet Norge av Claes Lampi, Inge Carlén og Magnus Thue Rådgivning. I tillegg har Frivillighet Norge gjennomført årlige undersøkelser siden 2008 om medlemsorganisasjonenes erfaringer med ordningen, og gjort en undersøkelse utført av TNS Gallup om befolkningens og bedriftenes holdninger til skattefradragsordningen for gaver i desember 2009.

2 Skattefradragsordningen frem til i dag

Skattefradragsordningen for gaver til frivillige organisasjoner ble opprettet i år 2000 av Bondevik I-regjeringen, og den legger til rette for at skatteyttere kan kreve fradrag på selvangivelsen for pengegaver til frivillige organisasjoner. Skatteytteren får skattefradrag for donerte summer over 500 kr. Maks grensen for årlige donasjoner ble fra og med 2005 satt til 12 000 kr, mens den i perioden 2000 til 2002 var 900 kr og i perioden 2003 til 2004 var 6 000 kroner.

Den gjeldende skattefradragsordningen trådte i kraft i inntektsåret 2000. Ordningen hadde bakgrunn i et vedtak fattet av Stortinget den 18. desember 1998:

«Stortinget ber Regjeringen legge fram for Stortinget et forslag til hvordan fradragsordningen for fagforeningskontingent fra år 2000 kan omgjøres til en mer generell ordning som også omfatter kontingent/bidrag til andre frivillige organisasjoner.»⁵

Ordningens formål var altså opprinnelig å utvide fradragsordningen for fagforeningskontingent, slik at denne kunne favne større deler av frivillig sektor i tillegg til fagbevegelsen. Fordi Finansdepartementet avgrenset hvilke typer frivillige organisasjoner som skulle med i ordningen, ble den ikke tilgjengelig for hele frivillig sektor. Ved etablering av ordningen ble den begrenset til å omfatte gaver til bl.a. organisasjoner som driver omsorgs- og helsefremmende arbeid, religiøs virksomhet, utviklings- og katastrofehjelp og arbeid for vern av kultur⁶. I 2004 ble Den norske kirke inkludert i ordningen, og i 2005 ble også trossamfunn uten nasjonalt omfang inkludert⁷.

Ordningen er nedfelt i skattelovens §6-50 *Gaver til visse frivillige org mv*⁸.

Per juni 2012 er 462 organisasjoner registrert som deltakere i skattefradragsordningen for gaver. Bruken av ordningen omfattet drøyt 613 000 skatteyttere i 2010. Disse husstandene fikk skattefradrag på totalt

⁵ <http://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Referater/Stortinget/1998-1999/981218/8/>

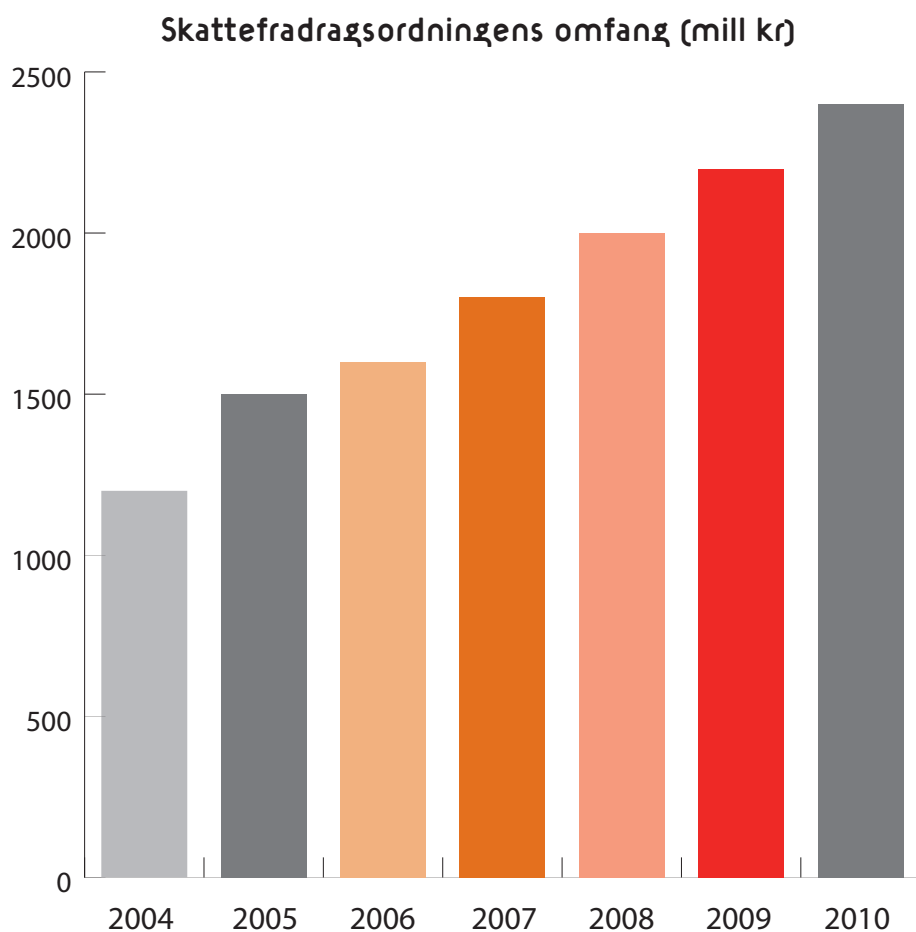
⁶ Ot.prp. nr 1 (1999-2000), Skatte og. avgiftsopplegget 2000 – lovendringer, s. 12-13

⁷ St.mld. 39 2006-2007, s. 174

⁸ <http://www.lovdatab.no/all/tl-19990326-014-028.html#6-50>

nesten 2,38 milliarder kroner, som de hadde gitt til frivillige organisasjoner samme år. Dette er en økning på hele 252 % sammenlignet med 2003, da 282 000 husstander var med i ordningen og det totale grunnlaget for skattefradrag utgjorde 677 millioner kroner⁹.

Totalt omfang av gaver rapportert til skattemyndighetene gjennom skattefradragsordningen for gaver til frivillige organisasjoner i millioner NOK for årene 2004-2010 (kilde: Skattedirektoratet).

2.1. Endringer i skattefradragsordningen i 2011

Skattefradragsordningen var i utgangspunktet begrenset til å gjelde gaver gitt til frivillige organisasjoner med sete i Norge. ESA anså begrensningen å være i konflikt med EØS-avtalen og krevde endring i ordningen, eller eventuelt at den måtte fjernes. Regjeringen besluttet, etter påtrykk fra frivillig sektor, i juni 2010 å tilpasse ordningen til ESAs krav ved å utvide ordningen til å gjelde gaver gitt til frivillige organisasjoner i hele EØS-området¹⁰, som beskrevet i statsbudsjettet for 2011¹¹. I EU-sammenheng kalles dette å åpne for ”cross-border giving”.

Regjeringen besluttet bl.a. å sørge for økt åpenhet omkring ordningen ved å kreve at skattemyndighetene offentliggjør hvor store beløp som kanaliseres til de enkelte frivillige organisasjonene gjennom skattefradragsordningen for gaver. Endringene i ordningen trådte i kraft fra og med inntektsåret 2011, og en

⁹ Wollebæk, D & Sivesind, K. H. (2010). Fra folkebevegelse til filantropi? Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor, s. 19

¹⁰ <http://www.regjeringen.no/nb/dep/fin/pressemeldinger/2010/gavefradragsordningen-utvides.html?id=610295>

¹¹ <http://www.statsbudsjettet.no/Statsbudsjettet-2011/Dokumenter/html/Prop-1-LS/48412/48415/>

slik oversikt ble første gang offentliggjort høsten 2011¹².

En rekke EU-land som England, Nederland, Danmark og Tyskland har tidligere åpnet sine skattefradragsordninger for ”cross-border giving”. Frivillighet Norge har i kontakt med organisasjoner i disse landene ikke funnet tegn til at endringen har endret givermønsteret i nevneverdig grad. Ingen land rapporterer om at en stor del av skattefradragene skyldes gaver gitt til organisasjoner i utlandet. Det er grunn til å tro at det samme vil gjelde for Norge, men det er likevel viktig å følge nøye med på utviklingen i årene som kommer.

2.2. Åpning for å utelukke organisasjoner fra ordningen

I forbindelse med statsbudsjettet for 2012 foreslo regjeringen at Finansdepartementet skal kunne utestenge organisasjoner med formål som strider mot vedtak i FNs sikkerhetsråd:

«Departementet foreslår at det innføres en hjemmel for å utelukke organisasjoner som aktivt støtter eller medvirker til handlinger i strid med folkeretten fra gavefradragsordningen. For å sikre norsk oppfølging av vedtak av FNs sikkerhetsråd foreslås det at Finansdepartementet får myndighet til å bestemme at frivillige organisasjoner som oppfyller de alminnelige vilkårene i skatteloven § 6-50 ikke kan motta gaver med fradragsrett for gaver.»¹³

Frivillighet Norge mener at forskjellsbehandling av organisasjoner på bakgrunn av en vurdering av om de arbeider for eller mot saker regjeringen arbeider for, er prinsipielt uheldig i et pluralistisk demokrati. Frivillighet Norge har bedt om at Finansdepartementets fullmakt til å nekte organisasjoner å delta i skattefradragsordningen kun vil bli benyttet unntaksvis og bare i forhold til organisasjoner som åpenbart arbeider for kriminelle formål, og på en måte som ikke levner tvil om at hensynet til opprettholdelse av det pluralistiske demokratiet er styrende i Norge¹⁴.

3. Medlemsundersøkelse 2011 om skattefradragsordningen

Frivillighet Norge gjennomførte våren 2011 en spørreundersøkelse blant medlemsorganisasjonene om inntekter fra gaver og bruk av skattefradragsordningen. Undersøkelsen ble distribuert som elektronisk skjema sendt til organisasjonenes hovedadresse. Spørsmålene er gjengitt i vedlegg.

Frivillighet Norge hadde 270 medlemsorganisasjoner da undersøkelsen ble gjennomført, og vi mottok 133 svar på undersøkelsen, noe som gir en svarprosent på 49 %. Et flertall av disse organisasjonene (60 %) mottok i 2010 gaver fra privatpersoner eller bedrifter¹⁵.

Av de som svarte oppga 79 organisasjoner (60 %) at de deltar i ordningen, dvs. at de er registrert hos Skatteetaten som en godkjent mottaker av gaver. 12 av disse rapporterte imidlertid ikke inn gaver til

12 <http://www.skatteetaten.no/no/Artikler/Organisasjoner-som-har-mottatt-gave-med-fradragsrett-for-giveren-i-2010/>

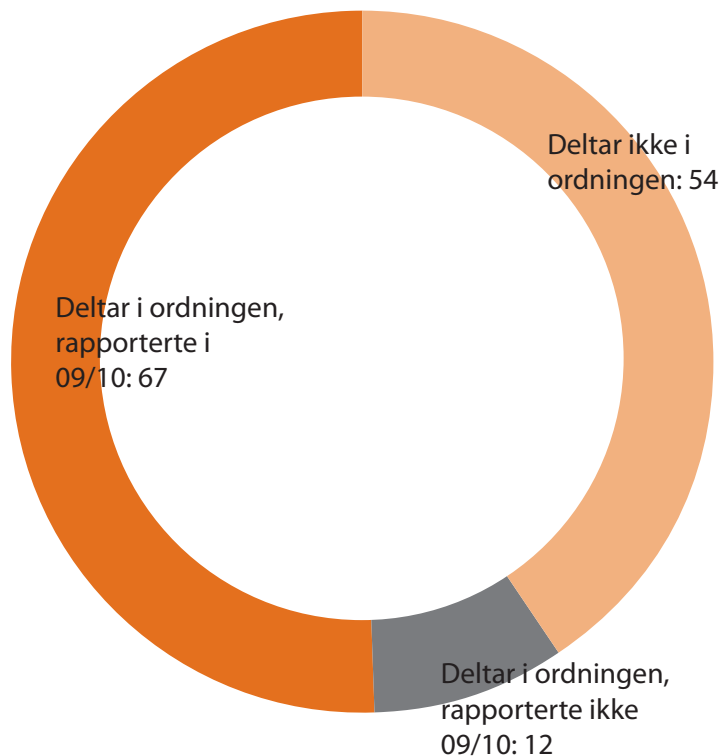
13 Prop. 1 LS Skatter, avgifter og toll 2012: <http://www.statsbudsjettet.no/Statsbudsjettet-2012/Dokumenter/Budsjettedokumenter/Skatte--avgifts/Prop-1-LS/56239/56247/>

14 http://www.frivillighetnorge.no/Notat+til+Finanskomiteen+om+Statsbudsjettet+for+2012.b7C_wtDMWa.ips

15 Totalt 15 respondenter mottok gaver i 2010, men deltar likevel ikke i skattefradragsordningen. De fleste av disse oppgir at de faller utenfor ordningen.

skattemyndighetene i 2009/2010, og deltok således ikke aktivt i ordningen de to siste årene¹⁶.

Fordelig av svarene etter deltagelse i skattefradragsordningen for gaver

3.1 Hvem deltar i skattefradragsordningen for gaver?

De følgende avsnittene gir en vurdering av hvilke typer organisasjoner som bruker skattefradragsordningen for gaver.

3.1.1 Fordeling etter organisasjonskategorier

Organisasjonene som har svart på undersøkelsen er delt inn i kategorier etter virksomhetsfelt. Vi har valgt å bruke de internasjonale ICNPO-kategoriene, som også brukes i Frivillighetsregisteret, som utgangspunkt for å kategorisere organisasjonene. Det er imidlertid ikke alle kategoriene som er relevante, og vi har også valgt å slå sammen noen av dem. Følgende inndeling er brukt:

- Helse og sosial
- Interesseorganisasjon
- Internasjonal og bistand
- Kultur, fritid og rekreasjon
- Miljø og bolig
- Tro og livssyn
- Annet

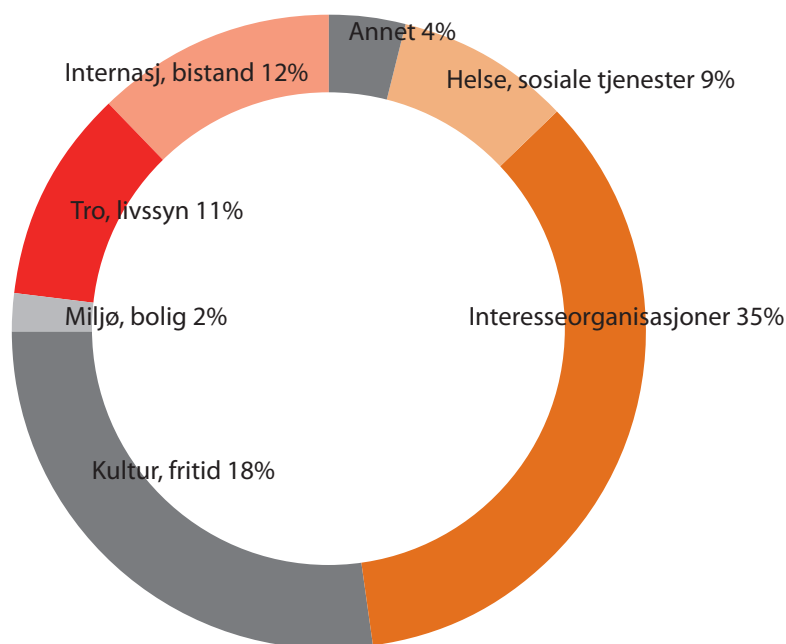
Respondentene er selv bedt om å velge hvilken hovedkategori de hører hjemme i. I etterkant har Frivillighet Norge gått gjennom og justert plasseringen for noen få respondenter. Dette gjelder organisasjoner

¹⁶ Viktigste årsak organisasjonene oppgir til dette er at de ikke mottok gaver disse årene.

med aktiviteter innenfor flere kategorier, samt noen av de som hadde valgt ”annet”. Disse organisasjonene er plassert i den kategorien de har valgt som hovedkategori ved oppføring i Frivillighetsregisteret.

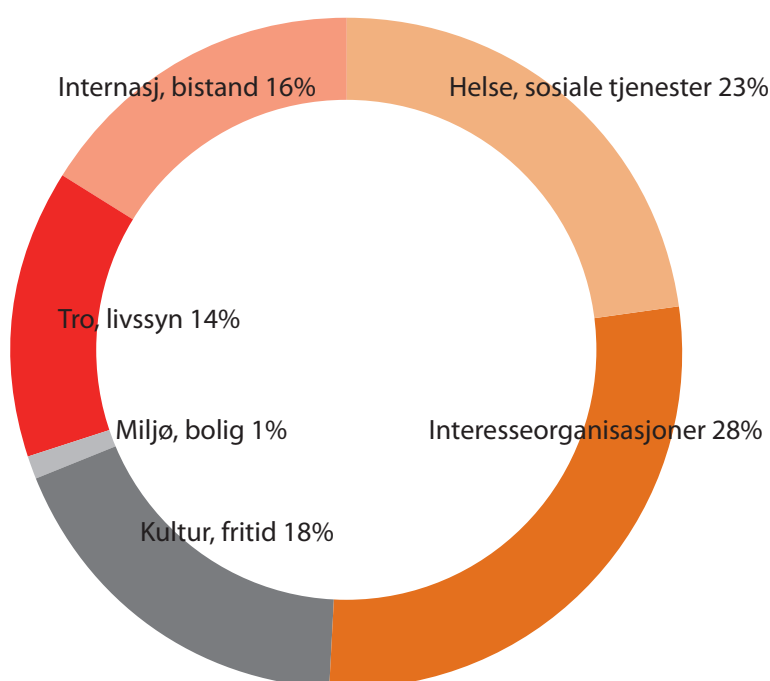
Den første oversikten viser fordelingen på organisasjonskategori for alle som har besvart undersøkelsen, mens den neste viser hvordan de respondentene som deltar i skattefradragsordningen fordeler seg.

Organisasjonskategorier (alle respondenter)

Fordelingen av alle respondenter på de ulike organisasjonskategoriene.

Organisasjonskategorier (deltar i ordningen)

Fordelingen av deltakere i ordningen på de ulike organisasjonskategoriene

Figurene viser er det litt større andel organisasjoner innenfor kategoriene ”Internasjonal, bistand”, ”Helse, sosiale tjenester” og ”Tro, livssyn” som deltar i ordningen. Andelen organisasjoner innenfor ”Kultur, fritid” og ”Interesseorganisasjoner” er tilsvarende litt lavere blant deltakerne i ordningen enn hos respondentene som helhet. Det er likevel klart at skattefradragsordningen har deltakere fra de fleste organisasjonskategorier.

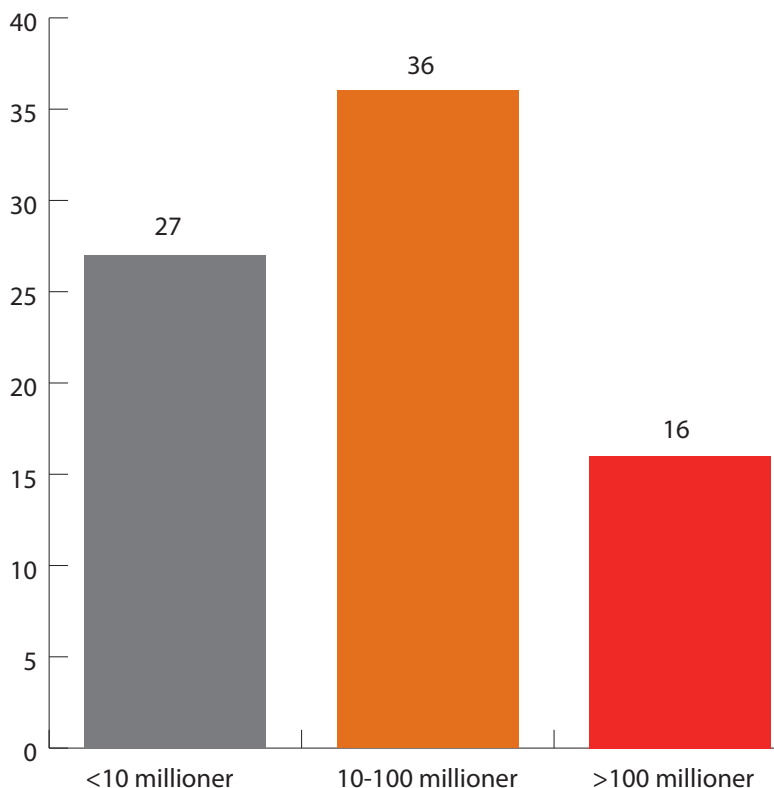
3.1.2 Fordeling etter inntekter

Man kan også sortere deltakerne i skattefradragsordningen etter totale årlige inntekter. Det gir svar på om ordningen domineres av organisasjoner med høye inntekter, eller om også organisasjoner med lavere inntekter deltar.

Organisasjonene som besvarte undersøkelsen hadde totalt 13,3 mrd kroner i inntekter i 2010¹⁷. Ser man kun på de organisasjonene som deltar i skattefradragsordningen var inntektene i 2010 på 12,1 mrd.

Den største organisasjonen som *ikke* deltar i skattefradragsordningen er Extrastiftelsen, med inntekter som nesten utelukkende stammer fra Extraspillet til Norsk Tipping. De 53 øvrige organisasjonene som ikke deltar i ordningen, hadde inntekter på 266 millioner kroner i 2010, noe som utgjør kun 2 % av inntektene totalt blant respondentene. Dette betyr at de organisasjonene med aller høyest inntekter i all hovedsak også deltar i skattefradragsordningen. Men det er på ingen måte *bare* disse organisasjonene som deltar i ordningen.

Fordeling etter totale inntekter

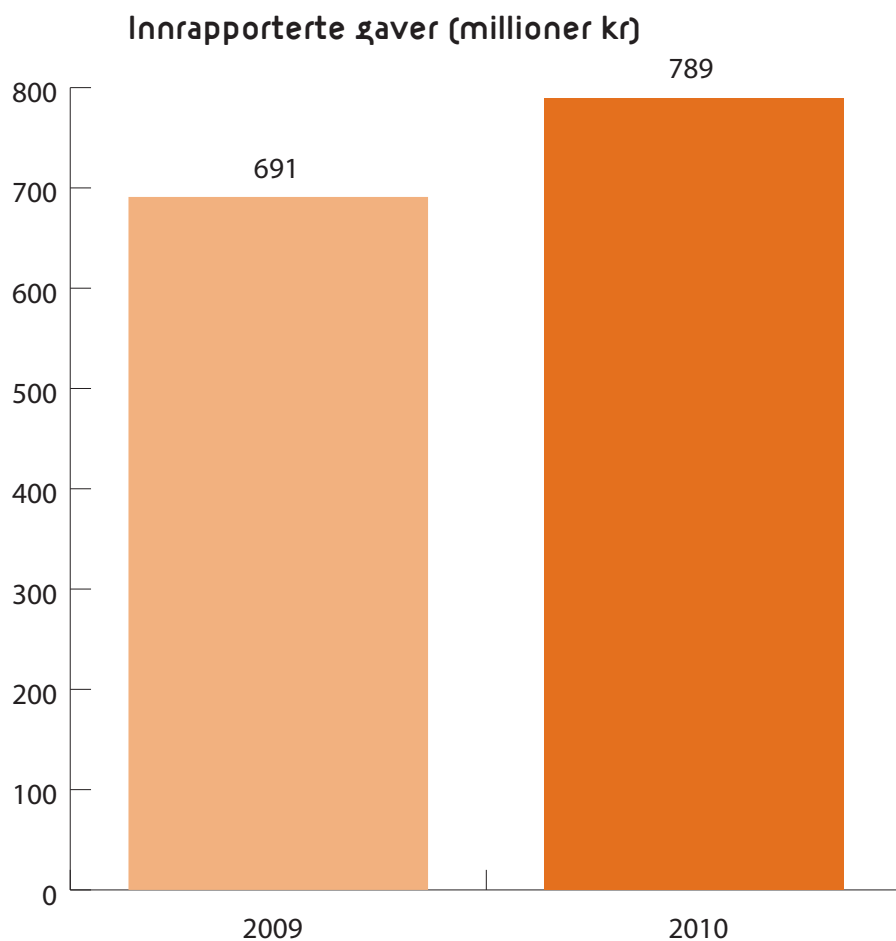
Fordeling av respondentene som deltar i skattefradragsordningen ut fra totale inntekter i 2010.

¹⁷ Desidert største enkeltorganisasjon i forhold til inntekt er Kirkerådet, som er overbygning for alle de statskirkelige menighetene i Norge.

Flertallet av organisasjonene som deltar i skattefradragsordningen har mellom 10 og 100 millioner kroner i årlig inntekt, men som figuren viser er det også et betydelig antall som har under 10 millioner. 4 av deltakerorganisasjonene hadde under 1 million kroner i inntekt i 2010. Skattefradragsordningen for gaver har med andre ord bred deltakelse, både med tanke på organisasjonskategori og økonomi.

3.2 Skattefradragsordningens betydning

De følgende avsnittene gir en vurdering av hvilken betydning skattefradragsordningen har for de som deltar i ordningen og for frivillig sektor som sådan.

Omfanget på gaver som ble rapportert til skattemyndighetene fra respondentene i undersøkelsen gjennom skattefradragsordningen i 2009 og 2010.

3.2.1 Omfang på innrapporterte gaver

Som vist i kapittel 1 har organisasjonenes inntekter gjennom skattefradragsordningen økt jevnt siden ordningen ble etablert, og utgjør nå nesten 2,4 milliarder kroner pr år. Vår undersøkelse dekker 35 % av totalbeløpet som ble innrapportert i 2010. Undersøkelsen viser en økning i innrapporterte gaver fra 2009 til 2010 på 14 %.

Tallene fra Skattedirektoratet viser en økning på 12,4 % fra 2009 til 2010. Både vår undersøkelse og Skattedirektoratets tall viser med andre ord en sterk økning i omfanget på innrapporterte gaver. Økningen har vært enda litt større blant respondentene enn for deltakerne i ordningen i gjennomsnitt.

3.2.2 Fordeling på organisasjonskategorier

Det er spesielt tre organisasjonskategorier som mottar store summer i gaver gjennom skattefradrag-sordningen. Dette er kategoriene ”Internasjonal og bistand”, ”Tro og livssyn” og ”Helse og sosial”. Til sammen representerer gaver til disse organisasjonene 99 % av det totale beløpet som blir innrapportert til skattemyndighetene.

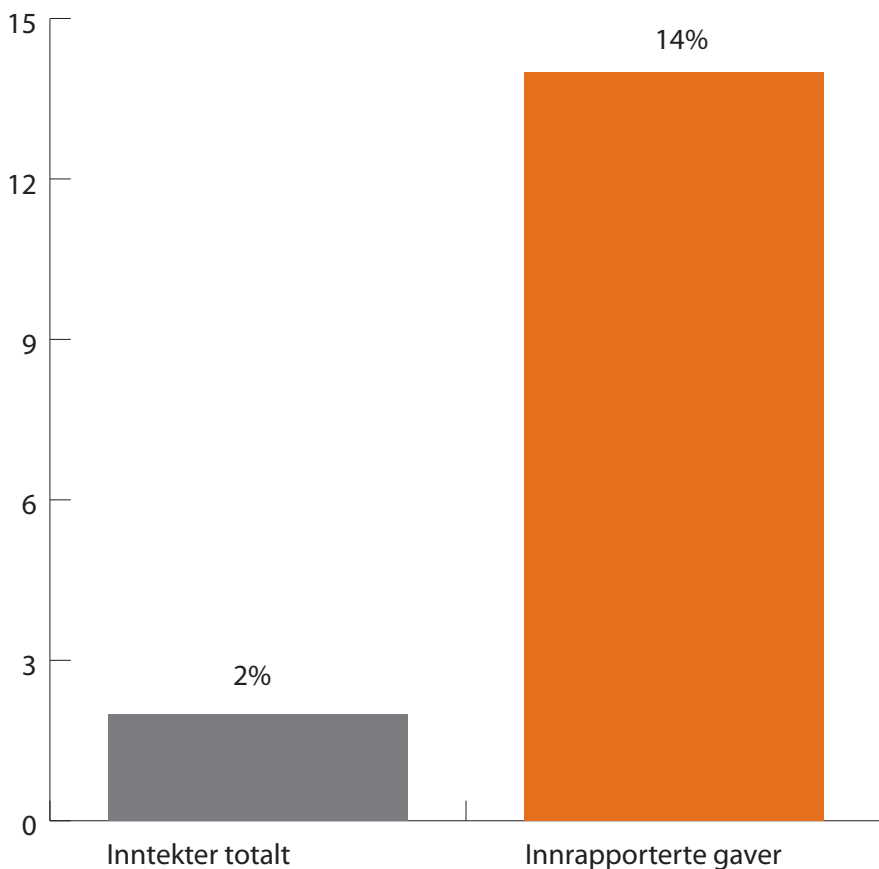
Fordeling av gaver innrapportert gjennom skattefradragsordningen på organisasjonskategorier i 2010 (mill kr):

Internasjonal og bistand	Tro, livssyn	Helse, sosial	Interesseorganisasjoner	Kultur, fritid	Miljø, bolig	Annet	Totalt
492	162	125	8	1	0	0	789

3.2.3 Gaver som inntektskilde

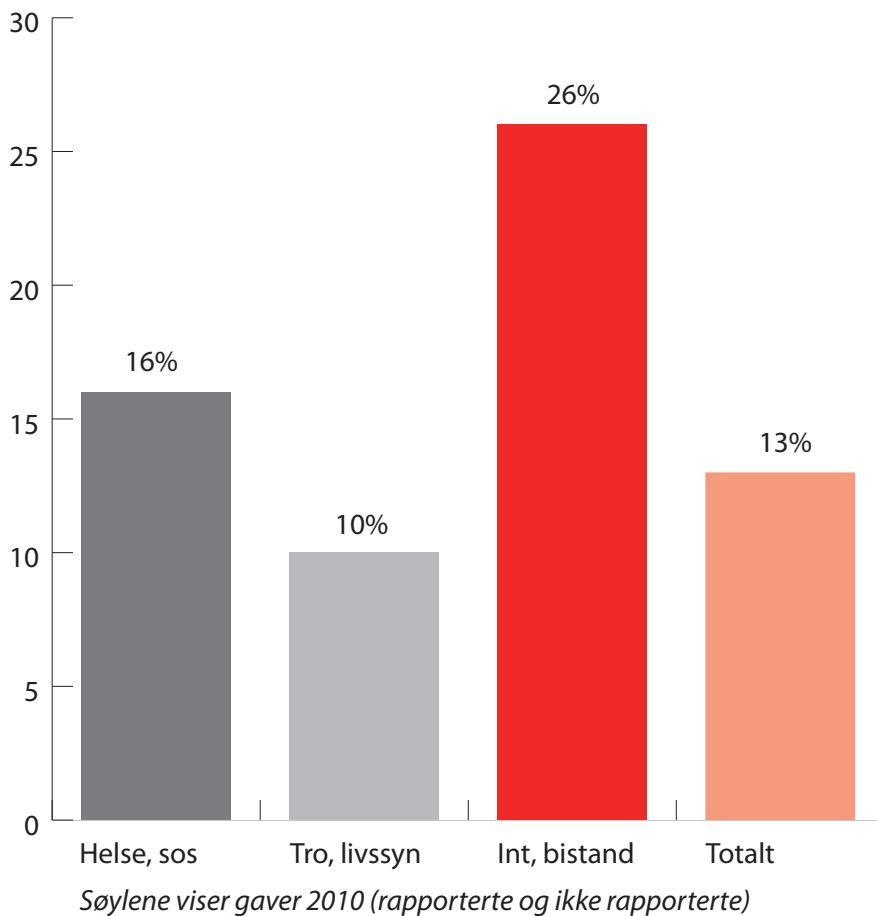
Organisasjonene i utvalget har hatt en moderat inntektsvekst på 2 % fra 2009 til 2010. Veksten i innrapporterte gaver har imidlertid vært på hele 14 %. Alle organisasjonskategorier opplever økning i gaveinntektene. Sterkest prosentvis vekst har interesseorganisasjonene med 24 %, mens tro- og livssynskategorien har den svakeste veksten med 5 %. Veksten i innrapporterte gaver kommer både av økte gaveinntekter og av at en økende andel av gavene blir innrapportert.

Inntekstutvikling 09-10

Søylene viser vekst i inntekter 09-10

Gaver som andel av totale inntekter

Gaver fra privatpersoner og bedrifter er en viktig inntektskilde for frivillige organisasjoner. I gjennomsnitt for respondentene i undersøkelsen utgjorde gaver 13 % av de totale inntektene i 2010. Andelen inkluderer også de respondentene som ikke mottar gaver.

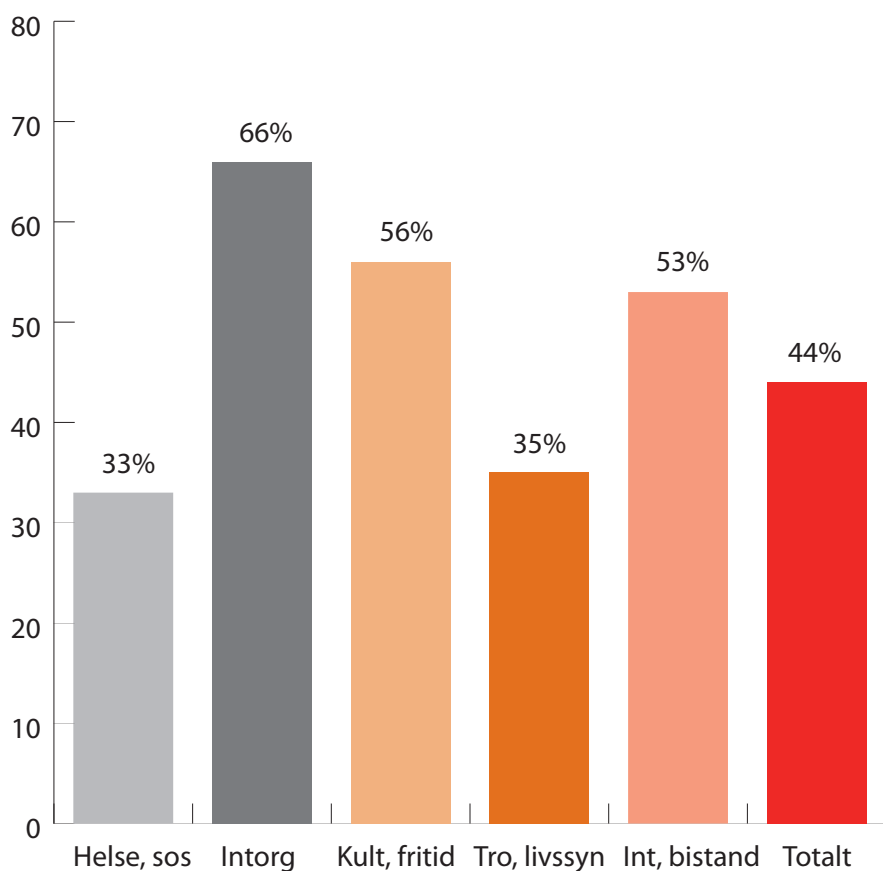
Som grafen viser, er det relativt store forskjeller mellom organisasjonskategoriene. Mens organisasjonene innenfor helse- og sosialområdet, med 16 % av inntektene fra gaver, ligger litt over gjennomsnittet, har organisasjonene i kategorien ”Internasjonal, bistand” over 1/4 av inntektene sine fra gaver. Tros- og livssynsorganisasjonene har ca 10 % av inntektene fra gaver, men dette tallet inkluderer Kirkerådet i Den norske kirke. Dersom Kirkerådet holdes utenfor, stiger andelen til over halvparten i denne kategorien.

I 1997 utgjorde gaver 8,8 % av organisasjonenes totale inntekter¹⁸. I vår undersøkelse er gjennomsnittet 13 %, noe som tyder på at gaver har blitt en stadig viktigere del av de frivillige organisasjonenes inntekter i løpet av de siste 10-15 årene.

18 Sivesind m.fl. The voluntary sector in Norway. Composition, causes and changes.

Andel av gaver som utløser skattefradrag

Søylene viser andel av gaver som rapporteres (2010)

Andel av gaver som rapporteres til skattemyndighetene fordelt på organisasjonskategori.

44 % av gavene blir rapportert til skattemyndighetene gjennom skattefradragsordningen for gaver. I 2005 viste en tilsvarende kartlegging at om lag 30 % av gavene ble rapportert.

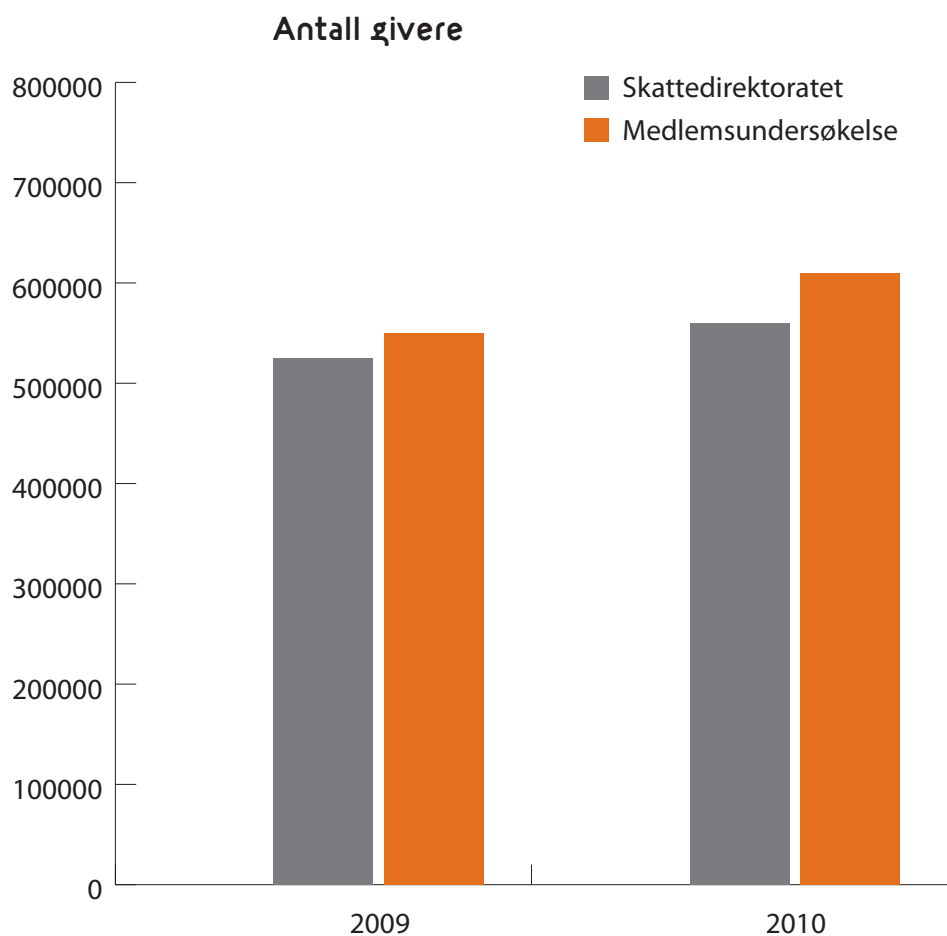
Også dette tallet varierer mellom organisasjonskategoriene. Søylene i grafen overfor viser andel innenfor hver kategori¹⁹. Tros- og livssynskategorien preges også her av Kirkerådet, hvor en stor andel av gavene tas opp som kollekt, og dermed ikke blir en del av skattefradragsordningen. Holdes Kirkerådet utenfor, stiger andelen rapporterte gaver til 53 % innenfor ”Tro og livssyn”, og totalen stiger til 49 %.

3.2.4 Gaver blir viktigere

Det er tydelig at gaver har stor betydning for frivillig sektor som sådan, og spesielt innenfor organisasjonskategoriene ”Helse og sosial”, ”Internasjonal og bistand” og ”Tro og livssyn”. Respondentene i undersøkelsen får i gjennomsnitt 13 % av inntektene sine fra gaver. Dette er en økning på nesten 1/3 fra 1997. Nesten halvparten av gavene gis gjennom skattefradragsordningen for gaver til frivillige organisasjoner. Omfanget og veksten av gaver og givere om fattet av ordningen, tyder på at innrapporteringen øker, og at ordningen har styr betydning for mottakerne

¹⁹ Kategoriene ”Bolig, miljø” og ”Annet” er utelatt fordi de har for få respondenter.

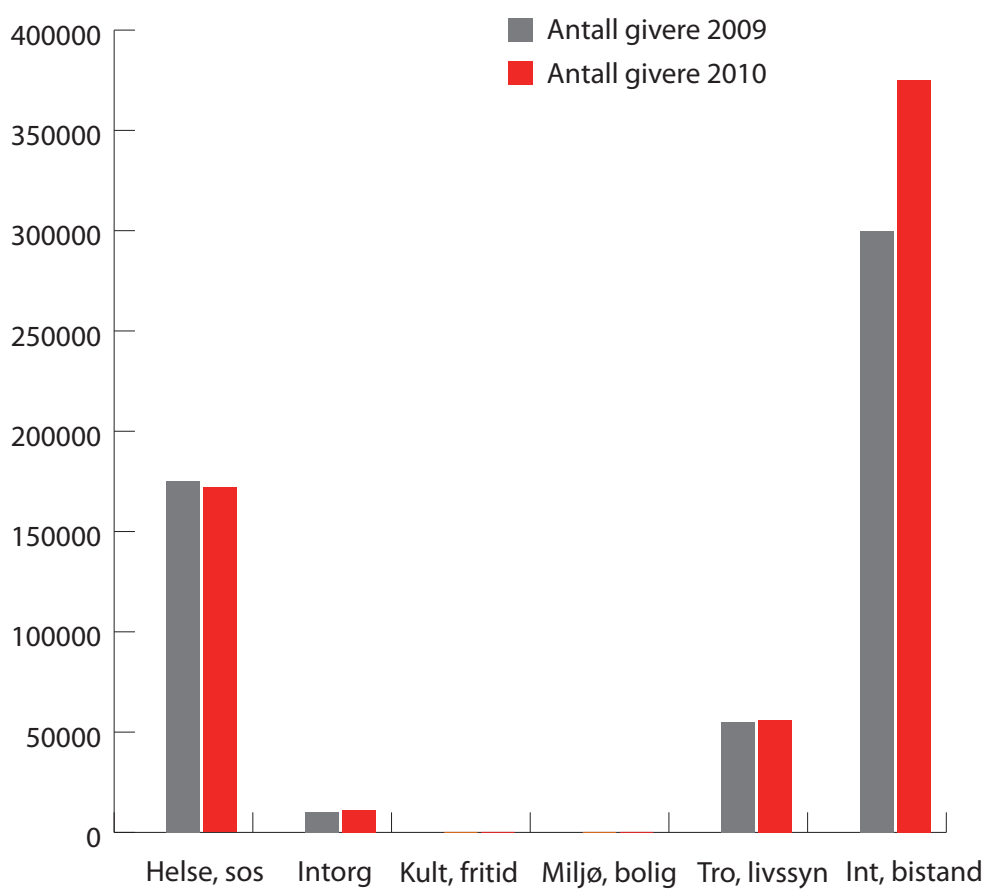
3.3 Givere

Utvikling i antall givere fra 2009-2010.

Antall givere har økt fra 2009 til 2010. I følge skattedirektoratet ble det i 2010 innrapportert gaver for 613 478 skatteyttere. Dette var en oppgang på 5 % fra 2009. Våre respondenter rapporterte om totalt 677 005 givere, noe som var en oppgang på 13 % fra 2009. En årsak til at organisasjonene rapporterer et høyere tall er at organisasjonene oppgir det totale antall givere, altså også de som ikke rapporteres til skattemyndighetene. En annen årsak kan være at samme person gir gaver til flere organisasjoner. Skattemyndighetene oppgir tall basert på fødselsnummer, slik at hver person bare blir telt én gang selv om han eller hun gir til flere organisasjoner.

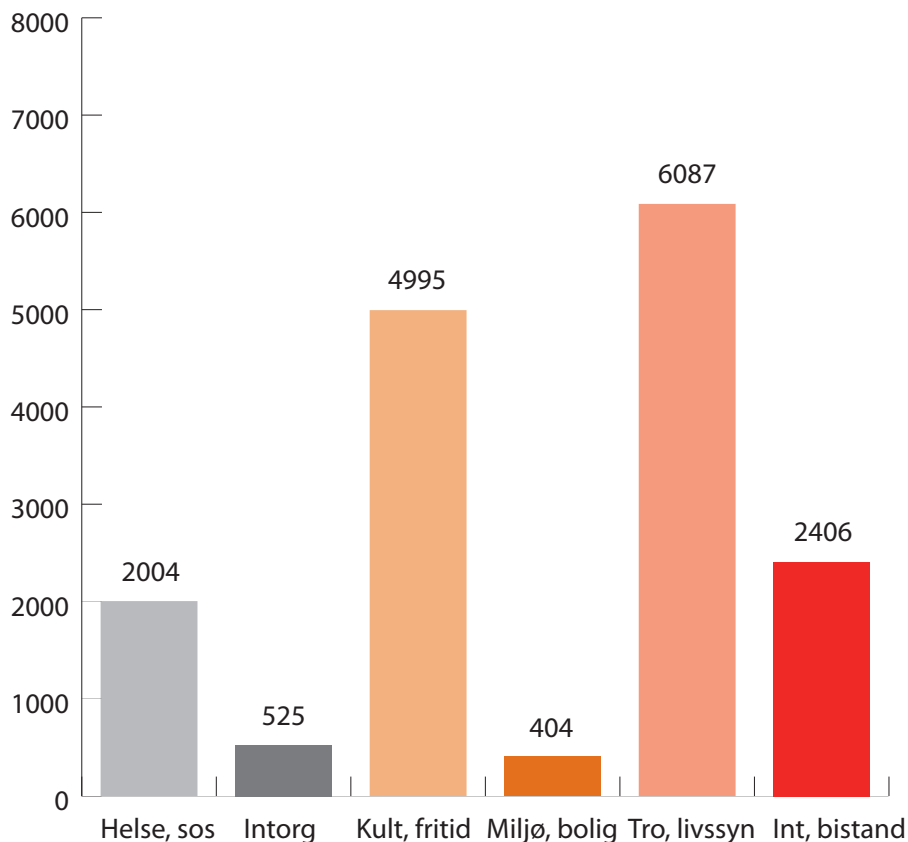
Antall givere etter organisasjonskategori

Utviklingen i antall givere 2009-2010 etter organisasjonskategori.

Kategorien ”Internasjonal og bistand” står for nesten hele økningen i antall givere fra 2009 til 2010. For de øvrige kategoriene er det små endringer.

Gjennomsnittelig bidrag pr giver (2010)

Det gjennomsnittlige bidraget per giver for hele utvalget var på drøyt 2600 kroner i 2010. Merk at gjennomsnittet også inkluderer givere som ikke er rapportert til skattemyndighetene. Også her er det store variasjoner mellom organisasjonene. Tros- og livssynsorganisasjonene har de mest ivrige giverne. Kirkerådet trekker ned gjennomsnittet, og dersom det holdes utenfor øker det gjennomsnittlige bidraget i kategorien ”Tro og livssyn” til om lag 8500 kroner. Innenfor ”Kultur og fritid” er det forholdsvis få givere, men beløpene er til gjengjeld store. Interesseorganisasjoner og kategorien ”Miljø, bolig” utmerker seg med at mange av giverne gir relativt små beløp.

3.4 Gaver fra bedrifter

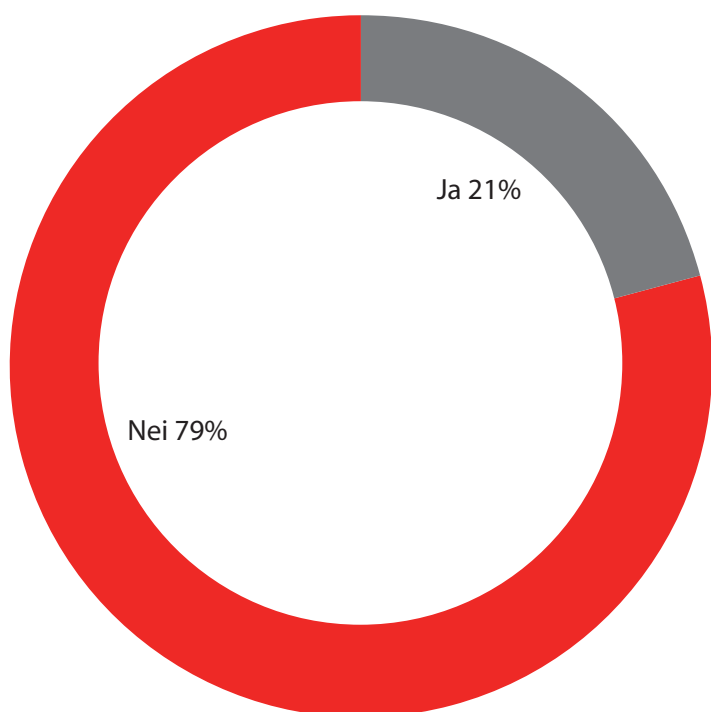
Totalt 16 av respondentene oppga at de i 2010 mottok gaver fra bedrifter som ble innrapportert til skattemyndighetene²⁰. Antallet bedriftsgivere totalt økte fra i underkant av 3000 i 2009 til ca 4500 i 2010. Tallet er usikkert siden det baserer seg på relativt få respondenter. Dette er en betydelig økning, men sett i forhold antall givere som er privatpersoner er omfanget lite.

Skattefradragsordningen er i liten grad innrettet mot bedrifter, blant annet ettersom beløpsgrensene for fradrag er de samme for både bedrifter og privatpersoner. For bedrifter av en viss størrelse betyr dette at skattefradraget er et lite effektivt incentiv for å gi gaver til frivillige organisasjoner.

²⁰ Noen organisasjoner skiller trolig ikke mellom bedrifter og enkeltpersoner i sine systemer, så det er sannligvis flere enn dette som mottar gaver fra bedrifter.

3.5 Administrasjon av ordningen

Oppeves ordningen som unødvendig byråkratisk

Et flertall av organisasjonene opplever ikke at ordningen er unødvendig byråkratisk. Det er også få av de organisasjonene som ikke deltar i ordningen som begrunner dette med at ordningen er for komplisert å administrere.

Likevel er det 1/5 av organisasjonene som deltar i skattefradragsordningen som opplever den som unødvendig byråkratisk, og det kan finnes et forbedringspotensial.

For at en giver skal få skattefradrag må organisasjonen rapportere inn fødselsnummer og gavebeløp. Sentralledet må rapportere samlet på vegne av hele organisasjonen. Dette krever blant annet at organisasjonen etablerer et system for å innhente og oppbevare fødselsnummer, samt at underledd som mottar gaver rapporterer disse inn til sentralledet, sammen med informasjon om giver. Det kreves også at organisasjonene gjennom egen årsoppgave varsler giverne om det beløpet som blir rapportert til skattemyndighetene²¹.

Respondentene ble bedt om å foreslå tiltak for å gjøre ordningen enklere å administrere. Følgende tiltak ble foreslått:

- Mulighet til å sende årsoppgave på e-post til givere automatisk gjennom Altinn. Dette bør kunne skje samtidig som man rapporterer inn gavene til skattemyndighetene.
- Mulighet for skatteyttere til å gjøre korrigeringer i innrapporterte data uten at dette nødvendigvis

²¹ I følge ligningsloven § 6-17 nr.3.

må bekreftes av organisasjonen.

- Bedre informasjon om hvordan innrapportering til skattemyndighetene skal skje.
- Organisasjonene bør få en fast kontaktperson hos skattemyndighetene å forholde seg til.

3.6. Konklusjoner fra medlemsundersøkelsen

Skattefradragsordningen er ikke en tilskuddsordning, men en incentivordning for å stimulere skatteyttere til å gi gaver til frivillige organisasjoner. Gaver er en viktig inntektskilde for frivillig sektor, og skattefradragsordningen har stor prinsipiell og økonomisk betydning for de frivillige organisasjonene. Gjennom ordningen anerkjenner staten betydningen av de frivillige organisasjonenes virksomhet og gir et viktig incentiv til befolkningen om å slutte opp om denne.

Denne rapporten viser først og fremst at skattefradragsordningens omfang og betydning øker. Omfanget på gaver gitt gjennom skattefradragsordningen har økt med 252 % siden ordningen ble innført i 2003. I 2011 ble det gitt 2,38 milliarder kroner i gaver gjennom skattefradragsordningen.

Man må anta at deler av økningen skyldes at en større andel av gavene blir rapportert til skattemyndighetene. Samtidig viser undersøkelsen at gaver utgjør en større andel av de frivillige organisasjonenes inntekter enn tilfellet var i 1997, før skattefradragsordningen ble innført. Det er dermed all grunn til å tro at staten har bidratt til økt giverglede gjennom å etablere ordningen.

For sektoren som helhet rapporteres om lag 44 % av gavene til skattemyndighetene. Det indikerer at det totale omfanget på gaver til frivillige organisasjoner er 5,4 milliarder kroner hvert år. Det gjennomsnittlige gavebeløpet var i 2010 på 2600 kroner pr giver.

Organisasjonene som deltar i skattefradragsordningen representerer en stor bredde med tanke på virksomhetsfelt. De fire største organisasjonskategoriene er "Interesseorganisasjoner", "Helse- og sosial", "Internasjonal og bistand" og "Kultur, fritid og rekreasjon". Hovedtyngden av gavene som gis gjennom ordningen går til organisasjoner i de tre førstnevnte kategoriene.

Undersøkelsen viser at deltakerne også representerer stor bredde med tanke på økonomi. 1/3 av deltakerorganisasjonene rapporterer at deres årlige inntekter er på under 10 millioner kroner.

Et flertall av organisasjonene opplever ikke at skattefradragsordningen er unødvendig byråkratisk for organisasjonen. Det er likevel klart at for organisasjoner som er nye i ordningen er det mye å sette seg inn i, og omfattende rutiner som må etableres. 1 av 5 organisasjoner som deltar i skattefradragsordningen opplever den som unødvendig byråkratisk. Tilbakemeldinger fra organisasjonene tyder på at ordningen kan forbedres, slik at den oppleves som mindre byråkratisk for de frivillige organisasjonene.

4. Spørreundersøkelse om kjennskap og holdninger til skattefradragsordningen

4.1 Befolkningens kjennskap og holdninger

I en undersøkelse TNS Gallup gjorde for Frivillighet Norge i desember 2009 fant vi at skattefradragsordningen for gaver er svært godt kjent i befolkningen. Analysen av undersøkelsen følger som vedlegg 1 til dette dokumentet. Analysen og nyere forskning viser at det er gode argumenter for å hevde at skattefradragsordningen for gaver til frivillige organisasjoner er et formålstjenlig tiltak for å stimulere befolkningen til å gi gaver til frivillige organisasjoner. Den utførte spørreundersøkelsen viser at befolkningen har svært god kjennskap til ordningen, da over 80% av respondentene kjente til den. Bruk av ordningen er også utbredt, ettersom over 75% av norske husstander oppgir å ha gitt gaver til frivillige organisasjoner. Giverne sprer seg over et bredt lag av befolkningen, med små forskjeller mellom giverlyst i forskjellige demografiske grupper.

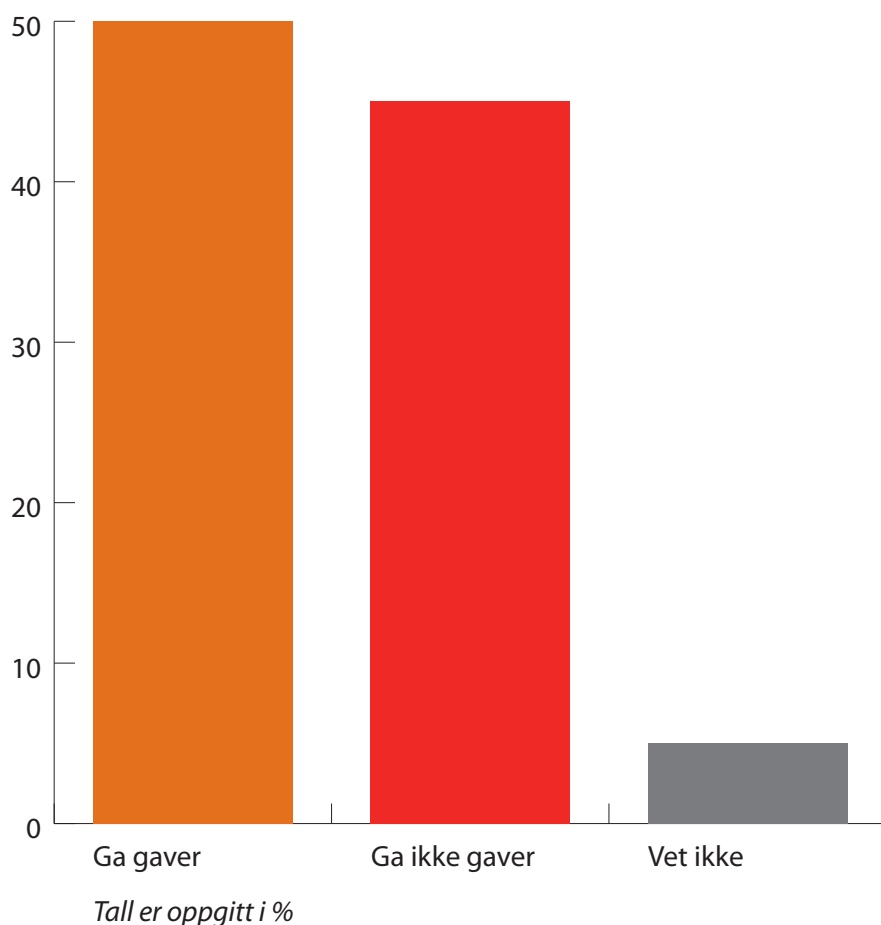
Skattefradragsordningen later også til å ha bidratt til sterk vekst i antall gaver som gis til frivillige organisasjoner og i antall givere, da det har vært en betydelig vekst av antall givere og gaver gitt til frivillige organisasjoner fra 1997 til 2009. At staten er en tilrettelegger for at befolkningen støtter frivilligheten med gaver kan også sies å være et gode for så vel organisasjonen som giverne, og den betydelige økningen som har funnet sted i antallet pengegaver og givere tyder på at staten gjennom å etablere skattefradragsordningen har bidratt til betydelig økt giverglede.

4.2 Bedriftenes kjennskap og holdninger

Frivillighet Norge har også gitt TNS Gallup i oppdrag å undersøke bedriftenes kjennskap og holdninger til skattefradragsordningen for gaver. Undersøkelsen ble gjort i desember 2009 og omfattet 300 toppledere i ulike norske bedrifter. De ble spurt om kjennskap til ordningen, bruk av ordningen og om hvilke endringer i ordningen som ville virke motiverende på bedriftens vilje til å gi til frivillige organisasjoner.

Halvparten av de spurte bedriftene gav i 2008 gaver til frivillige organisasjoner. Majoriteten av de bedriftene som gav til frivillige organisasjoner oppgir å ha gitt gaver som utløste skattefradrag i 2009 (79% av de som gav). Dette tyder på at ordningen er rimelig godt kjent blant norske bedrifter.

Ga din bedrift i 2008 gaver til frivillige organisasjoner...?

Bedriftene ble videre spurt om noen konkrete endringer i skattefradagsordningen ville kunne motivere bedriften til å gi mer til frivillige organisasjoner. Det tiltaket som ville gjort flest av bedriftene mer positive til å gi gaver er forslaget om at gaver til lokale organisasjoner også ville utløse skattefradrag (50%). Dernest følger forslaget om å øke det maksimale beløpet bedriften får trekke fra på skatten fra 12.000 til 50.000 (29%). Det minst populære tiltaket er forslaget om at skattefradraget skal tilfalle organisasjonen og ikke bedriften (8%).

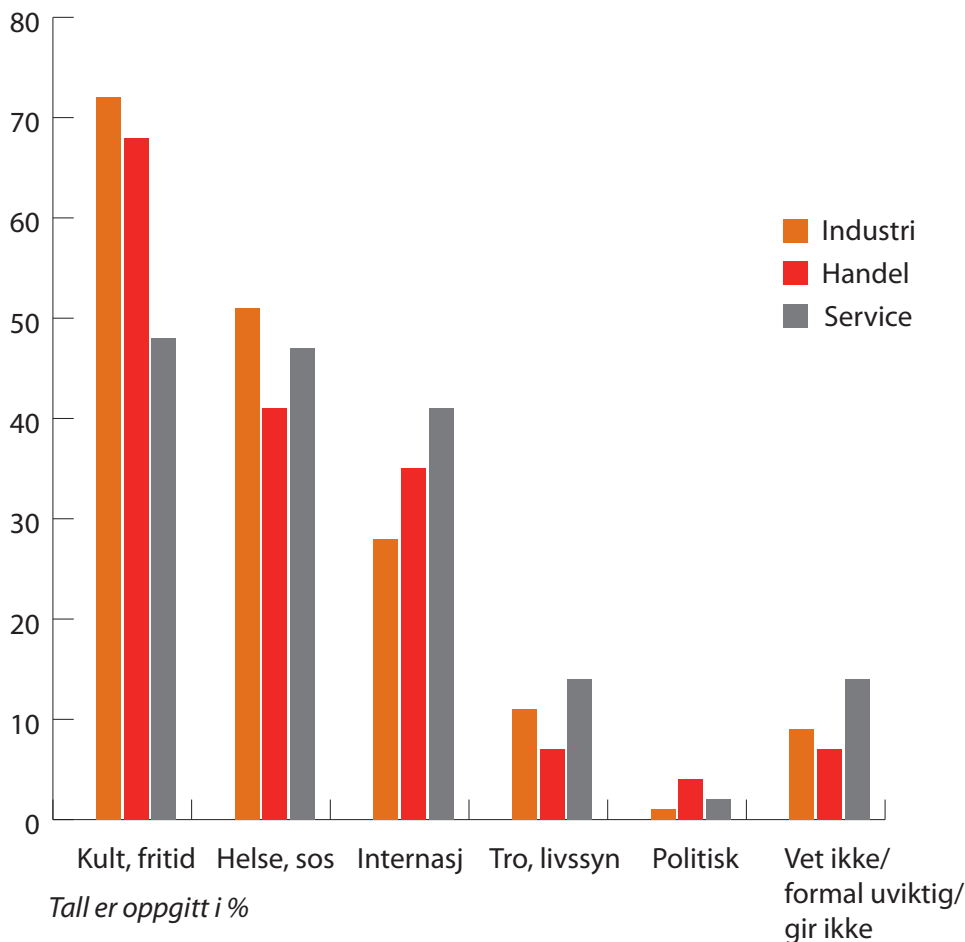
En tolkning kan være at det er engasjementet for lokalt frivillig arbeid og den positive effekten dette kan ha for bedriftens økonomisk gevinst som i størst grad fører til økt motivasjon for å gi, mens det å gi gaver "uten å få noe igjen for det" ikke faller i like god jord. Ved å gi en gave til en lokal organisasjon får den enkelte bedrift også i større grad mulighet til å se gaven bære frukter i sitt eget lokale nærmiljø.

For eventuelle fremtidige gaver er det organisasjoner med kultur- og fritidsformål og helse- og sosialformål som er de mest aktuelle å gi til blant de spurte bedriftene. Dette kan sees i sammenheng med ønsket om at gaver til lokale organisasjoner også bør utløse skattefradrag. Mange av de lokale organisasjonene er innebefattet i disse to kategoriene. Fra bedriftens side kan det bli sett på som klokt å støtte opp under denne type initiativ for å øke sitt eget omdømme og vise seg som positiv bidragsyter på arenaer for "folk flest".

Nær sagt ingen av de spurte bedriftslederne mener organisasjonens formål ikke har en betydning (2%). Dette kan tyde på at de aller fleste har et bevisst forhold til hvem de mener bør motta gaver fra bedriften. En årsak til det kan være at hvem bedriften velger å gi til vil kunne reflektere tilbake på bedriften verdier eller tankesett som bedriften ønsker å assosiere seg med.

Hvilke formål er det mest aktuelt å støtte (etter bransje)?

4.3 Konklusjoner fra spørreundersøkelsen

Bedriftene har relativt god kjennskap til skattefradragssystemet for gaver. Halvparten av dem gir til frivillighet og 79 % av de som gir, får skattefradrag for gavene.

Flere bedrifter ville gitt gaver til frivillige organisasjoner hvis de kunne få skattefradrag også for gaver til lokale organisasjoner.

Undersøkelsen viser også at en god del bedrifter ville gitt mer til frivillighet dersom beløpsgrensen for skattefradraget økes.

Bedriftene oppgir at de ville fokusere på frivillige organisasjoner som i dag mottar en relativt liten andel av gavene som kanaliseres gjennom skattefradragssystemet for gaver, ved eventuelle framtidige gavetildelinger. Dette tyder på at andelen gaver som kanaliseres gjennom skattefradragssystemet for gaver til organisasjoner innen for kultur, fritids- og helse- og sosialfeltet, vil øke dersom bedriftenes giveraktivitet øker.

5. Slik gjør de det i andre land

Hva vil så være en hensiktsmessig måte å reformere den norske skattefradragssystemet på? Et naturlig skritt vil være å se på land som på mange måter er sammenliknbare med Norge og se hva vi kan lære av dem. Frivillighet Norge har tidligere utarbeidet en rapport som sammenlikner rammevilkårene for frivillig sektor i Norge med dem man har i andre vestlige land²². Denne rapporten tar blant annet for seg skattefradrag på pengegaver. De fleste land har en eller annen form for en slik ordning²³. Danmark har for eksempel en ordning svært lik den norske, men med en beløpsgrense på 14 500 Dkk, mens Finland særlig gir privilegier til organisasjoner som tar vare på landets kulturarv.

I Storbritannia er ordningen slik at det er den frivillige organisasjonen som får skattefradraget, i stedet for skatteyteren. I praksis betyr dette at en organisasjon som mottar en pengegave fra en enkeltperson eller bedrift, kan få et beløp tilsvarende 22 prosent av gavens verdi ved det påfølgende skatteoppgjøret. Ordningen er ressurskrevende for frivilligheten å administrere. I tillegg til å samle inn personopplysninger, må mottakeren samle inn skriftlige tillatelser fra sine givere om at organisasjonen skal få skattefordelen. Dette oppleves som komplisert og tidkrevende for mange av mottakerorganisasjonene. På bakgrunn tilbakemeldinger Frivillighet Norge har fått fra britiske organisasjoner og på bakgrunn av spørreundersøkelsene som TNS Gallup gjorde for Frivillighet Norge i 2009 (se kapittel 4 og vedlegg 1 til rapporten) legger Frivillighet Norge til grunn at det ikke vil være hensiktsmessig å innføre en slik ordning i Norge. Den britiske ordningen vil derfor ikke utredes nærmere her.

5.1 New Zealand: Fra bra til best

New Zealand er et land som på mange måter kan sammenliknes med Norge, både i geografisk og befolkingsmessig størrelse og når det gjelder offentlige systemer og regler. Landet har et sentralisert skatte- og avgiftssystem som i stor grad tar høyde for frivillige organisasjoner. Som i de fleste engelsktalende land går det et skille mellom frivillige organisasjoner og ”charities”. Det er lange tradisjoner i disse landene for at veldedige organisasjoner skal ha skattefordeler, og lovgivningen på feltet går tilbake til 1600-tallet.

I New Zealand har veldedige organisasjoner blant annet fritak fra inntektsskatt. Ordningen for skattefradrag ved gaver til frivillige organisasjoner er imidlertid åpen for både veldedige organisasjoner og allmennyttige, non profit, frivillige organisasjoner.

Som i Norge må frivillige organisasjoner som ønsker fradragberettigelse for pengegaver fra privatpersoner registrere seg hos Inland Revenue, som tilsvarer det norske Skattedirektoratet. Dersom en organisasjon oppfyller kriteriene – det vil si at den anerkjennes som en veldedig eller allmennyttig organisasjon – kan givere til denne organisasjonen få igjen en tredjedel av gavebeløpet ved skatteoppgjøret det følgende året. For privatpersoner er den nedre beløpsgrensen for denne ordningen satt svært lavt, og gjelder gaver fra 20 kroner og oppover. Frem til 2007 gjaldt denne ordningen kun for gaver opp til 7.500 kroner, men dette taket er fra og med 2008 fjernet og gavebeløpet begrenses bare av en persons årsinntekt i det året gaven gis. Den samme ordningen gjelder for bedrifter, som kan trekke fra beløp

22 ”Skatte- og avgiftsbestemmelser for frivillige organisasjoner i utvalgte land” (2007), utarbeidet av Inge Carlen på vegne av Frivillighet Norge. Fremstillingene av New Zealand og Nederland er delvis basert på denne rapporten, som kan lokaliseres på Frivillighet Norges hjemmesider.

23 Sverige er et viktig unntak i denne sammenhengen: I likhet med Norge frem til år 2000 har de ingen form for skattefritak på gaver.

tilsvarende hele sin årlige omsetning²⁴.

Den kanskje største forskjellen fra Norge er likevel at det er en svært lav terskel for å få registrert seg på listen over fritaksberettigede organisasjoner. Hovedgrunnen til dette er at det i New Zealand ikke er noe krav til nasjonalt omfang, kun krav til at formålet skal være allmenntilgjengelig eller veldedig. I praksis betyr det at mens Norges liste i skrivende stund inneholder i overkant av 450 organisasjoner, består den tilsvarende listen på New Zealand av nærmere *tjue tusen* organisasjoner²⁵.

5.2 Nederland: Solide rammebetingelser

Nederland har også et sentralisert og progressivt skattesystem på linje med det vi har i de nordiske land. Samtidig har landet en samfunnsstruktur svært ulik den man finner i Norge og ellers i Norden. Sivilsamfunnet har vært, og er i stor grad fortsatt, preget av at samfunnet tradisjonelt har vært vertikalt delt i forskjellige segmenter bestående av katolikker, protestanter og sekulære. Disse segmentene bygde i stor grad opp egne, parallelle institusjoner uavhengig av staten. Denne strukturen har medført god bredde i ordningene for frivillige og ikke-statlige organisasjoner.

Frivillige organisasjoner som oppfyller visse kriterier blir definert som ”public benefit organizations,” et skille som korresponderer noenlunde med de norske begrepene om ”allmenntilgjengelige”, non profit og ”veldedige” organisasjoner. De som faller inn under denne definisjonen har en rekke skattefordeler, som blant annet inkluderer et skattefritak på gaver som blir gitt til dem. Privatpersoner kan trekke fra skatt på gaver som overstiger cirka 450 kroner eller 1 prosent av brutto årsinntekt, med et tak på 10 prosent av brutto årsinntekt.

For bedrifter gjelder liknende regler. De har skattefradragsrett på gaver fra cirka 1800 kroner og opp til 5 prosent av bedriftens skattbare årsinntekt.

5.3 Signaleffekt av skattefradragsordninger

Nederland og New Zealand er små land som, i likhet med Norge, har lange tradisjoner for et sterkt sivilsamfunn og et mangfold av forskjellige typer frivillige organisasjoner. Det er samtidig viktig å understreke at det er en del grunnleggende forskjeller: disse landenes sivilsamfunn har en annen historie og bygger på en annen samfunnsstruktur enn det norske. I Norge er båndene mellom sivilsamfunnet og staten av historiske og kulturelle årsaker mye tettere, og forholdet mellom dem har vært preget av samarbeid og relativt liten grad av konflikt. Det er likevel klart at trendene i de fleste vestlige land går i retning av at forholdet mellom stat og sivilsamfunn i de ulike landene blir stadig likere.

Dersom vi i Norge ønsker å opprettholde et uavhengig organisasjonsliv har vi mye å lære av New Zealand og Nederland. Ikke bare er taket på det skattefradragsberettigede beløpet mye høyere: Mange flere organisasjoner kvalifiserer til å motta gaver. Det gir et sterkere signal om at det satses på frivillighet. New Zealand har gjennom de siste årene gått fra å ha en relativt moderat ordning til å ha den kanskje mest sjenerøse ordningen av alle de vestlige landene.

---

24 Se New Zealands skattedirektorats hjemmesider, <http://www.ird.govt.nz/news-updates/like-to-know-tax-rules-charity.html>

25 En komplett liste finnes på <http://www.ird.govt.nz/donee-organisations/>

6. Forslag til reformer i skattefradragssystemet

Denne delen av rapporten vil ta for seg konkrete forslag til hvordan vi kan reformere skattefradragssystemet for pengegaver til frivillige organisasjoner. Det knytter seg en del større og mindre utfordringer til alle de mulige løsningene som blir skissert her, men som vi kommer til å se vil alle forslagene kunne være med å styrke frivillig sektor.

Vi foreslår at ordningen reformeres gjennom tre endringer: En utvidelse av *antallet organisasjoner* som kvalifiserer til å motta skattefrie gaver, en utvidelse av det fradragberettigede *beløpet* for individuelle givere og for bedrifter, og en generell *forenkling* av systemet.

6.1 Slipp giverne løs: Skattefradrag for (nesten) alle

Som vi så under punkt 2 over er det kun 462 organisasjoner som nyter godt av skattefradragssystemet for gaver, mens det totalt er ca hundre tusen lag og foreninger på landsbasis, hvorav på langt nær alle er knyttet til en overordnet nasjonal organisasjon. Det er dermed et stort antall organisasjoner som faller utenfor ordningen.

Som beskrevet ovenfor er de strenge kvalifikasjonskriteriene og den kompliserte administreringen av ordningen en vesentlig grunn til at ordningen treffer så skjevt som den gjør. Særlig på grunn av kravet om nasjonalt omfang for frivillige organisasjoner, faller store deler av organisasjonslivet utenfor. Andre har vanskeligheter med å oppfylle de strenge kravene til rapportering og kontroll som Skattedirektoratet krever av de organisasjonene som ønsker å registrere seg. Lokale organisasjoner har ikke adgang til å delta i ordningen, med mindre de er tilknyttet et sentrallidd. Dette er en utfordring når veksten i frivilligheten først og fremst skjer i lokale foreninger som ikke er tilsluttet en nasjonal overbygning. Vi trenger regler som stimulerer til vekst på sektorens egne premisser, og det betyr at myndighetene må gjøre det enklere å støtte opp, også om den lokale frivilligheten.

De som ikke har særlige fordeler av systemet slik det er i dag er lokale organisasjoner av alle typer, og andre som ikke har store nok administrative ressurser til å oppfylle Skattedirektoratets krav. Det er i dag mulig for lokale organisasjoner å være en del av en sentralorganisasjon som regnes å ha nasjonalt omfang, og motta pengegaver via denne. Dette oppleves som en veldig tung ordning å administrere. Den sentrale organisasjonen er ofte nødt til å bruke svært mye ressurser på å samle inn og rapportere riktig informasjon, mens det er den lokale organisasjonen som mottar gavene.

6.1.1 Tenke lokalt, handle lokalt

Fordelene med å åpne opp ordningen for lokale organisasjoner er klare. Det er rimelig å anta at lokale organisasjoner har mye å hente dersom ordningen utvides til også å dekke lokale spel og festivaler og andre lokale foreninger og ideelle organisasjoner av forskjellig slag. Disse faller gjerne inn under definisjonen av formål som beskrevet i § 6-50, og oppfyller derfor hovedkravene til skattefradrag. Det de mangler for å oppfylle kriteriene for registrering er kravet om "nasjonalt omfang." Med andre ord er det snakk om gaver som går til like viktige formål som de som dekkes av ordningen i dag, men som er unntatt fra ordningen, kun fordi mottakeren av gaven ikke har et stort, nasjonalt administrasjonsapparat bak seg.

Det er også rimelig å anta at en utvidelse av ordningen til også å gjelde for lokale organisasjoner som

ellers oppfyller kriteriene til § 6-50 vil stimulere til økt giverglede og mer frivillig aktivitet generelt. Det er naturlig at givere foretrekker å bidra til formål der de kan se resultatene og der de vet at noen hundrelapper kan utgjøre en forskjell. Mange har naturlig nok et spesielt nært forhold til sitt lokale lag, den lokale kulturforeningen, eller den lokale besøkstjenesten der de bor. Kravet om nasjonal tilstedeværelse utelukker også de fleste minoritetsorganisasjoner, siden disse med få unntak kun har lokal tilstedeværelse. Forholdene bør derfor legges til rette for at alle typer organisasjoner som ellers oppfyller kriteriene til formål skal kunne motta fradragsberettigede gaver.

6.1.2 En realistisk utvidelse

Statens innsigelse hittil mot å utvide ordningen til å gjelde lokale organisasjoner er først og fremst at det vil kreve økte ressurser fra statens side å administrere en slik utvidelse. Dessuten vil det føre til ikke ubetydelige provenytnap for statskassen dersom en økt andel av gaver til frivillige organisasjoner fritas for beskatning.

Den første innvendingen er grunnet i at man i Norge har valgt en relativt byråkratisk måte å administrere ordningen på. På New Zealand har man 20.000 registrerte organisasjoner som oppfyller kriteriene for skattefritak på gaver; i Storbritannia har man registrert 59.000 organisasjoner. I disse landene regner man med henholdsvis 100.000 og 500.000 frivillige organisasjoner totalt. I Norge er det rundt 100.000 organisasjoner, hvorav 462 deltar i skattefradragsordningen.

Gjennom å bruke Frivillighetsregisteret som verktøy vil også Norge ha mulighet til å åpne opp fradragsordningen, slik at det blir enklere for flere organisasjoner å delta. Innsigelsen om at det vil koste mye å administrere ordningen vil dermed falle bort. Så snart Frivillighetsregisteret har full funksjonalitet, vil det være opp til organisasjonene selv om de ønsker å levere inn regnskap eller ikke. Det vil derfor ikke være store ekstrakostnader med å utvide ordningen til de organisasjonene som kvalifiserer for å delta i ordningen og velger å dokumentere sine regnskap.

Provenytapet ved innføring av en slik justering er vanskelig å beregne, men man kan gjøre et raskt overslag. For det første vil en større andel av de pengene som blir gitt til sivilsamfunnet falle inn under skattefradragsordningen. For det andre vil de samlede gaveinntektene til frivillige organisasjoner med all sannsynlighet øke. Et rimelig anslag vil være at andelen som faller inn under ordningen vil øke noe, fra 44 % til 54 % – en økning på 10 prosentpoeng, eller 0,10 – i løpet av en periode på 5 år. Samtidig kan man anslå at samlede gavebeløp vil øke rundt regnet tilsvarende det givene før betalte i skatt. Dersom man antar en gjennomsnittlig skatteprosent på 30 vil et grovt overslag være at ordningen vil koste 210 millioner kroner²⁶.

Dette er som nevnt kun et overslag, men uavhengig av det spesifikke beløpet er det viktig å huske på at de samfunnsøkonomiske gevinstene ved å underbygge frivilligheten er betydelige. Frivillig sektor får svært mye ut av de pengene de samler inn, og enkeltpersonene som deltar i frivillige organisasjoner får gleden av å bidra til samfunnet på en positiv måte. Ifølge SSBs satelittregnskap for ideelle og frivillige organisasjoner (2009) står frivillig sektor for en verdiskaping på 100 milliarder kroner. Selv om det ikke kommer klart frem i beregninger av provenytnap vil samfunnet som helhet komme både økonomisk og

26 Regnestykket er: $(\text{Totalt antall gaver} * \text{økt andel} * \text{skatteprosent}) + ((\text{Totalt antall gaver} * \text{økt andel} * \text{skatteprosent}) * \text{skatteprosent})$. I tall blir dette: $(5,4\text{mrd} * 0,10 * 0,30) + ((5,4\text{mrd} * 0,10 * 0,30) * 0,30) = 0,162 + (0,162 * 0,30) = 0,15 + 0,045 = 0,2106\text{mrd}$

sosialt styrket ut av bedre rammevilkår for frivillig sektor.

6.1.3 Et første skritt

For Frivillighet Norge er det viktig at et så bredt spekter av organisasjonslivet som mulig får delta i skattefradragsordningen på gaver. Mange mindre organisasjoner har små økonomiske ressurser men desto mer entusiasme og innsatsvilje. Staten bør legge til rette for at slike organisasjoner skal kunne finansieres av lokalsamfunnet. Vi ønsker derfor at ordningen utvides til å gjelde også lokale organisasjoner uten nasjonalt omfang så lenge de ellers oppfyller kriteriene som stilles i § 6-50. Frivillighet Norge tror at en utvidelse av skattefradragsordningen til også å gjelde disse organisasjonene vil bidra til en organisk og sunn vekst i frivillig sektor på grasrotsplan, noe som vil gagne hele samfunnet.

Dersom dette av økonomiske eller administrative årsaker ikke er mulig å gjennomføre, bør man strømlinjeforme og forenkle prosessene for at lokale organisasjoner skal kunne motta gaver via sin sentralorganisasjon gjennom å knytte skattefradragsordningen til Frivillighetsregisteret. Det bør også legges opp til at mindre lag og foreninger med liknende formål enkelt skal kunne gå sammen om å danne en paraplyorganisasjon som de kan motta gaver igjennom. Lokale pinsemenigheter har dannet Pinsebevegelsens Sentralregistrering av Gaver med skattefradrag (PSGS) for å kunne motta gaver før kravet om nasjonalt omfang ble opphevet for tro- og livssynssamfunn. Dette bør forbli en mulighet for de organisasjonene som ønsker det.

6.2 Så det monner: Økning av maksimalbeløpet

En annen måte å reformere systemet på er å utvide grensene for hvilke beløp som gir rett til skattefradrag. Slik regelverket er i dag, må gavebeløpet tilsvare minst 500 kroner per organisasjon i løpet av et år. Fradragsretten gjelder kun på gaver opp til 12.000 kroner, og disse reglene er like for både bedrifter og privatpersoner.

Vi vil her ta for oss hvordan disse beløpsgrensene kan justeres:

- Øke beløpsgrensen for privatpersoner til 20.000
- Innføre en egen beløpsgrense *for skattefradrag for gaver fra bedrifter* på 100.000 kroner

Eventuelt kan man vurdere å bytte ut kronebeløpene i loven med et beløp som er knyttet opp mot Grunnbeløpet i folketrygden. Dette vil sikre ordningen mot at rask inflasjon gjør den mindre verdifull med årene.

6.2.1 Nærmere om å øke beløpsgrensen til 20.000

En økning av maksbeløpet til 20.000 kroner vil være en naturlig fortsettelse av den politikken som har blitt ført siden ordningen trådte i kraft i 2000. Som beskrevet ovenfor har maksbeløpet økt fra 900 da ordningen ble etablert, til 6.000 i 2002. Dagens nivå på 12.000 kroner har stått uendret siden 2005. Det er på høy tid at dette økes: fordi det er behov for verdiregulering og fordi det er et incitament for giverne.

6.2.2 Nærmere om å heve grensen for næringslivet

Det andre alternativet vi vil ta for oss i denne rapporten gjelder en økning av maksbeløpet for skatte-

fradraget til 100.000 kroner utelukkende for bedrifter.

Mange bedrifter har store ressurser tilgjengelig, og det antas at mange kan tenke seg å støtte opp om sivilsamfunnet både på lokalt og nasjonalt nivå. Dette framkom i TNS Gallups spørreundersøkelse.

De fleste land utenfor Norden opererer med forskjellige regler i forhold til om giveren er en privatperson eller en bedrift. I Nederland kan bedrifter få skattefritak på gaver opp til 5 prosent av bedriftens skattbare inntekt, mens ordningen i New Zealand bare begrenses oppad av den årlige omsetningen i selskapet. Land som USA, Canada og Storbritannia har ordninger som faller et sted mellom Nederlands og New Zealands.

Frivillighet Norge ønsker et sivilsamfunn som har stabil tilgang på frie midler som kan brukes til egenprioriterte formål. Derfor foreslår vi en maksimumsgrense for skattefradrag på gaver til 100.000 kr for bedrifter. Dette beløpet er betydelig nok til at næringslivet blir oppmuntret til å spille en konstruktiv og positiv rolle som medspiller med frivillig sektor, særlig på lokalt nivå.

Det kan stilles spørsmål om ikke beløpsgrensen burde vært enda høyere for enn 100.000 kroner. I bedrifter er det ofte mye penger å hente, og man kan anta at mange gjerne vil kunne gi atskillig mer. Grunnen til at vi likevel vil foreslå 100.000 kroner er at et relativt beskjedent beløp som dette vil forhindre at organisasjoner gjør seg for avhengig av enkeltstående givere. Det vil selvsagt være mulig å øke beløpsgrensen ved en senere anledning dersom det viser seg at ordningen fungerer godt.

Det er grunn til å tro at også norske bedrifter kan ønske å støtte andre typer organisasjoner enn private gjennom sine bidrag. En økning av beløpsgrensen for bedrifter vil derfor kunne føre til at et bredere lag av frivilligheten vil nyte godt av ordningen, og det kan stimulere til nye og spennende samarbeid mellom frivilligheten og næringslivet lokalt.

Næringslivet i utlandet gir mer enn i Norge. Frivillighet Norge mener det er at norske bedrifter skal oppmuntres til å bidra med større ressurser enn de gjør i dag. Dersom bedrifter får muligheten til å bidra med mer penger enn de gjør i dag vil frivillige organisasjoner ha mulighet til å få flere ben å stå på finansielt. Skattesystemet kan stimulere til at det blir bedre muligheter og enklere for norske bedrifter å bidra.

6.3 Enkelt og greit: Om forenkling av systemet

En tredje måte å reformere systemet på er å forenkle administrasjonen av det. De fleste frivillige organisasjoner har små administrative ressurser, og for mange er det en forutsetning at reglene de må ta hensyn til er enkle og lette og forholde seg til. Selv om regler som kan virke enkle for politikere og byråkrater, kan de ofte være et betydelig hinder. De fleste av de som gjør en frivillig innsats med å administrere små organisasjoner eller lokale idrettslag balanserer dette mellom jobb og familie. Det er viktig at vi gjør jobben deres så enkel som overhode mulig, og lager et system som er forutsigbart og lett å forholde seg til. Hvis dette ikke er tilfelle vil ordninger som er sjenerøse i navnet være til liten nytte for de fleste.

6.3.1 Administrativ forenkling - ALTINN

Blant de som svarte på undersøkelsen vi sendte ut til våre medlemmer, var de fleste langt på vei fornøyde med hvordan ordningen fungerer og hvordan den administreres fra Skattedirektoratets side. Det kom likevel tydelig frem at de mindre organisasjonene hadde større problemer med å administrere ordningen enn de som var større. Dette er ikke overraskende gitt at store organisasjoner også har større og mer profesjonelle administrative ressurser. Samtidig understreker det viktigheten av å gjøre systemet så enkelt som mulig, særlig dersom man åpner for at flere organisasjoner får motta skattefrie gaver.

Flere av våre respondenter er opptatt av innrapporteringen av givere og gaver i Altinn. Her må man se på muligheter for så enkle prosedyrer som mulig, for ikke å gjøre det altfor kostbart for organisasjoner med flere enn en håndfull givere. En stor organisasjon som deltok i undersøkelsen pekte på at den bruker flere hundre tusen kroner i året på å administrere ordningen.

Det er derfor klart at det er et stort potensial for forenkling og strømlinjeforming av prosedyrene knyttet til ordningen. Skattedirektoratet bør i samarbeid med organisasjonene, gå igjennom sine prosedyrer og se hvilke man kan gjøre på en enklere måte og hvilke man kan klare seg foruten. Dette vil kunne komme alle parter til gode.

6.3.2 Administrativ forenkling - Frivillighetsregisteret

Som nevnt ovenfor vil Frivillighetsregisteret kunne bidra til å forenkle det administrative landskapet for frivillig sektor. Frivillighet Norge foreslår at organisasjoner som skal delta i skattefradragsordningen for gaver pålegges å sende inn regnskap til Frivillighetsregisteret årlig. Det vil også bli lettere å holde oversikt over slektskap mellom organisasjoner, som for eksempel forholdet mellom lokale foreninger og en nasjonal hovedorganisasjon, når en integrasjonsløsning for organisasjonenes medlemsregistre kommer på plass i Frivillighetsregisteret.

Frivillighetsregisteret er basert på FNs klassifikasjonssystem for nonprofit-organisasjoner (ICNPO-systemet). Dette ser Frivillighet Norge positivt på. Ikke bare forenkler det arbeidet med frivillig sektor for politikere og sektoren selv, men det gjør det også lettere for forskere å gjøre nyttige sammenlikninger av vår frivillige sektor med den samme sektoren i andre land. Samtidig er man selvsagt avhengig av at klassifikasjonssystemet faktisk blir brukt i lovgivningen for at det skal ha noen effekt.

I norsk lovgivning har det hittil vært vanlig å dele opp frivillige organisasjoner i de som regnes som allmennyttige eller veldedige og andre. Selv om disse begrepene ikke brukes eksplisitt i § 6-50, gjelder det liknende kriterier for at man skal falle inn under skattefradragsordningen for gaver til frivillige organisasjoner.

Denne typen kriterier bør generelt bli vurdert byttet ut med et system basert på FNs *International Classification of Non-Profit Organisations* (ICNPO). I forhold til reglene for hvem som skal ha rett til å motta gaver under skattefradragsordningen kan vi skissere opp tre muligheter:

- At vi fortsetter med dagens system
- At vi definerer hvilke organisasjonskategorier som **skal** kvalifisere til skattefradrag på gaver
- At vi definerer hvilke organisasjonskategorier som **ikke skal** kvalifisere til skattefradrag på gaver

Det første alternativet, å fortsette med dagens system, har naturlig nok den fordel at systemet er veletablert og allerede godt kjent både av staten og organisasjonene. Siden kategoriene er såpass bredt definert i § 6-50 (1a-f) vil mange organisasjoner ha mulighet til å argumentere for at de kvalifiserer til å delta i ordningen. På den annen side kan resultatet bli tilfeldig, og et system basert på stor grad av skjønn kan virke urettferdig. Dessuten er et skjønnsbasert system mer arbeidskrevende enn et system der kategoriene er klarere definert.

En annen fordel med å beholde systemet slik det er i dag er at man ikke risikerer å **frata** noen retten til å motta skattefrie pengegaver. Siden en skattefradragsordning basert på FN's kategorier vil dele inn organisasjonene etter andre kriterier enn det gjøres i dag, vil noen organisasjoner kunne falle utenfor etter en eventuell regelendring.

Definere hvem som er utenfor

Dersom man velger å bruke FN's ICNPO-system vil et alternativ være å eksplisitt definere hvilke typer organisasjoner som **ikke** skal kunne være med i ordningen. De mest aktuelle å utelukke dersom man velger en slik løsning vil være organisasjoner som defineres under kategoriene nærings-, yrkes og arbeidslivsorganisasjoner, politiske partier, organisasjoner og foreninger som ivaretar medlemmenes økonomiske og faglige fellesinteresser, og muligens deler av helse- og sosialsektoren. Det betyr at ordningen vil bli tilgjengelig for langt flere organisasjoner enn den er i dag, siden alle som ikke eksplisitt defineres ut, faller inn under ordningen.

Definere hvem som er innenfor

Speilbildet av dette forslaget vil være å eksplisitt definere hvilke typer organisasjoner i ICNPO-systemet som kvalifiserer til å være med i ordningen. Basert på de typene organisasjoner som nevnes § 6-50 vil det være naturlig at FN's kategorier 1 (Kultur og fritid), 5 (Miljø), 8 (Veldedige), 9 (Internasjonale) og 10 (Religiøse) dekkes av ordningen. Det er aktuelt å dele inn finere gjennom å definere hvilke underkategorier som faller innenfor og utenfor. Den store ulempen med dette er at noen som i dag har rett til å motta skattefrie gaver kan falle utenfor ved en slik justering.

Å ta i bruk Frivillighetsregisteret i sammenheng med skattefradragsordningen vil være positivt på flere måter. Dersom man velger en løsning som definerer hvilke kategorier som ikke har rett til skattefradrag på gaver, vil svært få organisasjoner miste den muligheten for skattefradrag som de har i dag. Samtidig øker sjansen for at organisasjoner som ikke er allmenntilgitt eller veldedige vil ta i bruk ordningen.

En kompromissløsning kan være at man definerer relativt stramt hvilke typer organisasjoner som faller inn under ordningen, men at man lar organisasjoner som i dag er registrert hos skattedirektoratet forbli godkjent. På den måten vil ingen miste den mulighet de har i dag, samtidig som man opprettholder strenge krav til fremtidige fradragsberettigede bedrifter.

Det må understrekes at hvis man i forbindelse med skattefradragsordningen for gaver ønsker å bytte til en ny klassifiseringsordning basert på FN's kategorier, bør det være en del av en større tilpasning i lovverket. Det å få et samlet rammeverk for differensiering innenfor frivillig sektor vil være et stort steg fremover, men da er det en fordel om det gjøres på en helhetlig måte slik at både organisasjonene og de relevante statlige instansene har en lik forståelse av hva det nye systemet innebærer.

7. Konklusjon: Hvordan gjøre det enklere å bidra

Skattefradrag på pengegaver er en form for indirekte subsidiering av frivillig sektor. Skattefradragsordningen må derfor sees på i forhold til alternative måter å bruke offentlige midler på. Årsaken til at en ordning som denne er viktig er at den lar frivillig sektor vokse **på egne premisser**. Dersom tilsvarende støtte heller skulle gå direkte over statsbudsjettet, vil det bidra til en utvikling der frivillig sektor i flere og flere sammenhenger blir statens forlengede arm, nyttig først og fremst i den grad den er med å oppfylle politiske mål. Sammen med stadig strengere krav til regnskap og kontroll vil dette påskynde profesjonaliseringen av frivillig sektor. Det er en utvikling som undergraver egenarten til frivilligheten, det som gjør den unik: entusiasmen, engasjementet, spontaniteten.

Vi har sett at det i dag er mange organisasjoner som ikke deltar i skattefradragsordningen. Av rundt 100.000 organisasjoner er det per juni 2012 kun 462 som er kvalifisert og har valgt å delta. At en kulturforening eller selvhjelpsgruppe kun driver på lokalt nivå, og har små administrative ressurser, bør ikke være grunnlag for at den skal gå glipp av fordeler i skattesystemet som store organisasjoner nyter godt av. Frivillighet Norge mener at skattefradragsordningen bør utvides slik at også lokale lag, foreninger og organisasjoner av alle forskjellige slag bør kunne motta gaver kanalisert gjennom skattefradragsordningen.

Samtidig mener vi at beløpsgrensene i skattefradragsordningen bør utvides. En økning av det maksimale beløpet giveren kan kreve skattefradrag for til 20.000 vil gi et enda sterkere incentiv til privatpersoner om å gi gaver til frivillige organisasjoner. Enda viktigere er forslaget om en utvidelse av maksbeløpet for bedrifter til 100.000 kroner. En slik justering av ordningen vil kunne tilføre frivillig sektor betydelige midler, og vil gjøre at det norske skattesystemet kommer mer på linje med andre land som for eksempel Nederland og New Zealand. Samtidig vil en grense på 100.000 gjøre at ingen organisasjoner vil bli for avhengig av næringslivet, og således bygge opp under tredje sektors uavhengighet både i forhold til både staten og markedet.

En siste viktig reform av skattefradragsordningen vil være å forenkle systemet, slik at det blir så enkelt som mulig for de organisasjonene som faller inn under ordningen å delta i den. Man bør også ta i bruk Frivillighetsregisteret for å skille mellom organisasjonene og når man skal vurdere hvem som skal og ikke skal nyte godt av både denne og andre typer ordninger for frivillig sektor. En slik forenkling vil gjøre det lettere for frivillige organisasjoner med små ressurser å vite hvilke rettigheter de har, og samtidig gjøre at de kan ta nytte av disse.

7.1 En (nesten) gratis lunsj

Ingen av forslagene skissert her er gratis, og noen av dem innebærer provenytnap for staten. Når man tar for seg kostnader og provenytnap ved innføring eller utvidelse av en ordning som skattefradragsordningen, er det samtidig viktig å huske på at frivillig sektor bidrar med store verdier til samfunnet. SSBs satelittregnskap for frivillig og ideelle organisasjoner viser at verdiskapingen i sektoren i 2009 beløp seg til 98 mrd kr. Dersom de oppgavene som i dag utføres av frivillig sektor skulle ha vært overtatt av det offentlige, ville det kostet enorme summer. Frivillighet lønner seg, og frivillige organisasjoner får svært mye ut av hver krone de samler inn.

Selv om den typen verdier – både økonomiske og ikke-økonomiske – frivillig sektor bidrar med ikke alltid kan bokføres direkte i statsbudsjettet er de i høyeste grad reelle. Et skattesystem som gir stimulerer

til giverglede og frivillig aktivitet vil derfor lønne seg på lang sikt.

7.2 En investering i framtiden

Norge trenger et sivilsamfunn som er uavhengig, mangfoldig og trygt. Frivillige organisasjoner er skoler i demokrati, og er viktige som kommunikasjonskanaler mellom folket og de folkevalgte. Det er kittet som binder oss sammen og gjør oss til et samfunn, heller enn bare en samling med individer. Frivillighetens vilkår er derfor også demokratiets vilkår. For å bygge videre på folkestyret må vi bygge videre på, og styrke, frivilligheten.

Samfunnet er i forandring, og frivillige organisasjoner har vist stor fleksibilitet og endringsvillighet i møte med en ny verden. Politikerne må holde følge, og kontinuerlig legge til rette for mer og bedre frivillighet gjennom gode, langsiktige, og stabile regler å forholde seg til.

Bedrede vilkår for frivillig sektor er en investering i framtiden. For å få mer og bedre frivillighet trenger sivilsamfunnet rammevilkår som gjør det mulig å finansiere frivillig sektor på en bærekraftig og etisk forsvarlig måte. En utvidelse av skattefradragsordningen for gaver til frivillige organisasjoner vil være ett av mange viktige steg på veien for å nå dette målet, og vil være en investering i demokrati og et enda bedre samfunn.

www.frivillighetnorge.no

Frivillighet Norge | St. Olavsgate 25 0166 Oslo | tel. 21 56 76 50
web frivillighetnorge.no | twitter @frivillighet

Forslaget til endringer i "Skattefradragsordningen for gaver til frivillige organisasjoner" er utarbeidet av Frivillighet Norge i juni 2012. Rapporten er publisert i sin helhet på www.frivillighetnorge.no.
Redaktør: Bente Myhre Haast.